

Vjesnik Вісник

ukrajinske zajednice u Hrvatskoj

української громади в Хорватії

ISSN 1847-327X

Broj 70, 6/2020. / Номер 70, 6/2020.

ВІТАЙМО РІЗДВО ХРИСТОВЕ! БОГ ПРЕДВІЧНИЙ НАРОДИВСЯ

Різдвяна історія в одній коляді

*Бог предвічний народився,
Прийшов днесь із небес,
Щоб спасти люд свій весь,
І утішив вся.*

Хто з нас не знає цієї коляди? Нею починається і закінчується торжественна різдвяна літургія, Свят-Вечір в українській родині, вертепне дійство чи різдвяний концерт. Це величний гімн Різдва, у якому міститься ціла різдвяна історія, своєрідний поетичний переспів євангельської події народження Ісуса Христа. Коляду «Бог предвічний» Іван Франко вважав найкращою з усіх українських церковних пісень, назвавши її перлиною серед колядок. Ця найвідоміша у Західній Україні коляда увійшла в «Богогласник», антологію української побожної пісні, надруковану в Почаївській лаврі в кінці XVIII ст.

Бог предвічний народжується, приходить у цей світ з однією метою – спасти весь свій люд, і завдяки цьому приносить усім нам велику радість. Друга строфа оповідає про місце народження нашого Спасителя: «В Вифлеємі народився Месія, Христос наш» і наголошує, що він «нам народився», задля нас і нашого спасіння. Ці рядки сповнені і глибокого христологічного змісту. Бачимо визнання віри, що народився Месія, Христос – той, що спасає! Вістку про народження Месії повідомляє у третій строфі коляди Ангел Божий «наперед пастирям, а вчора звіздарям і земним звірям». Діва Марія породила Христа, Божого Сина, а над тим місцем «звізда ста, де Христа Невіста Пречиста Сина зродила». Далі коляда оповідає про трьох царів, мудреців, які ідуть з дарами «до Вифлеєм міста, де Діва Пречиста Сина повила». І царі

бачили незвичайну зірку та зізналися Іродові, що ідуть у Вифлеєм «з желанем і спокоєм», ідуть з миром поклонитися Новонародженому Цареві. У коляді оспівана второпність і мудрість царів, які, проникнувши в лукаві задуми «безстидного і безбожного Ірода», «іншим путем повернули» і поганому Іродові нічого «не повідали». На кінці коляда передає звернення Ангела до святого Йосифа, який перестерігає Пресвяту Родину про переслідування і злі наміри Ірода. Остання ж строфа закликає співати Богові славу, віддати честь і поклоніння «Сину Божому і Панові нашому».

Певне божественне натхнення відчувається у цій старовинній коляді, яка сповнює наші серця з самого дитинства і аж до глибокої старості невідомою і щирою різдвяною радістю, бо ж «Бог предвічний народився»! З нами Бог! У цих простих словах прихована бездонна глибина вічної Божої правди. Коляда голосить нам про народження

Ісуса Христа, який дві тисячі років тому прийшов у світ і щороку народжується, приходить до нас у своєму Різдві, щоби вічно жити в наших душах. Містерія Божого народження в убогому вертепі, «в яслах на сіні» огортає нас теплотою любові, віри і надії, у наші серця вселяє мир і спокій. Сам Господь, Син Божий приходить на землю як мале Боже Дитя, як людина і людині забезпечує нове життя – життя вічне, безсмертне.

Тож, у Різдвяну ніч, коли небо і земля, з'єднані в радості, торжествують і хвалять Новонародженого, з вірою приймімо нашого Спасителя Ісуса Христа. Прийдімо і поклонімося йому в убогому вертепі нашого серця. Боже Дитя нехай сповнить його своїм світлом, надією і любов'ю, миром і радістю. Хай мелодія вічності, таємної, Божої, безмежної і незбагненної заповнить усе наше єство, коли знову і знову заспіваємо «Бог предвічний»...

Наталія Томків

Novosti iz djelatnosti Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

- 2 ВІТАЙМО РІЗДВО ХРИСТОВЕ! БОГ ПРЕДВІЧНИЙ НАРОДИВСЯ
- 4 GOVOR SABORSKOG ZASTUPNIKA MARKA MILANOVIĆA LITRE O HOLODOMORU U UKRAJINI ZA GOVORNICOM HRVATSKOG SABORA
- 5 ПРОМОВА ДЕПУТАТА ХОРВАТСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ МАРКА МІЛАНОВІЧА ЛІТРЕ ПРО ГОЛОДОМОР В УКРАЇНІ
- 6 GLADOMOR U UKRAJINI 1932. – 1933. GODINE
- 7 ГОЛОДОМОР – ГЕНОЦИД ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ
- 8 ВІДНЗНАЧЕННЯ ГОЛОДОМОРУ В ЗАГРЕБІ
- 8 U RIJECI OBILJEŽENA 87. OBLJETNICA HOLODOMORA U UKRAJINI
- 9 U LIPOVLJANIMA OBILJEŽENA OBLJETNICA HOLODOMORA (GLADOMORA) – ZLOČINA PROTIV UKRAJINSKOG NARODA
- 10 KOMEMORACIJA ZA ŽRTVE GLADOMORA U OSIJEKU
- 10 УКРАЇНЦІ В ОСІЕКУ ВШАНУВАЛИ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ
- 11 ЧЛЕНИ УКПТ «ІВАН ФРАНКО» ВІДДАЛИ ШАНУ ЖЕРТВАМ ГОЛОДОМОРУ
- 12 УКРАЇНЦІ В РІЄЦІ ПІДНО ВІДЗНАЧИЛИ 87-У РІЧНИЦЮ ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ
- 12 U SLAVONSKOM BRODU OBILJEŽENA OBLJETNICA HOLODOMORA
- 13 STUDENTI KATEDRE ZA UKRAJINSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST OBILJEŽILI OBLJETNICU GLADOMORA
- 13 СПІВПРАЦЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ ХОРВАТІЇ З УКРАЇНОЮ
- 14 PREDSTAVNICI UKRAJINSKE ZAJEDNICE RH U VUKOVARU ODALI POČAST POGINULIM BRANITELJIMA U DOMOVINSKOM RATU
- 15 PREDSTAVLJENA KNJIGA ĐURE VIDMAROVIĆA „KIJEVSKI DNEVNICI“
- 16 ODRŽANA PROMOCIJA KNJIGE „KRIM KROZ POVIJEST“
- 17 KNJIGA O UKRAJINSKOJ GRKOKATOLIČKOJ CRKVI
- 18 40 GODINA GRKOKATOLIČKE ŽUPE U SLAVONSKOM BRODU
- 19 «УКРАЇНЦІ ХОРВАТІЇ – МАТЕРІАЛИ І ДОКУМЕНТИ» - КНИГА ДРУГА
- 20 KOLONA SJEČANJA U VUKOVARU
- 21 LICE PATNJE
- 22 VISOKA ODLIKOVANJA UKRAJINE – GRAĐANIMA HRVATSKE
- 23 ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ НАГОРОДИВ ПАНИ МАРУСЮ ЮРИСТУ ОРДЕНОМ КНЯГИНИ ОЛЬГИ
- 23 ДНІ УКРАЇНИ В СТОЛИЦІ ХОРВАТІЇ

Djelatnost naših društava

- 25 XIX. UKRAJINSKA SMOTRA DJEČJEG STVARALAŠTVA U SLAVONSKOM BRODU
- 26 УЧАСТЬ СЛАВКА БУРДИ В РАДІО ПЕРЕДАЧІ "МУЛЬТИКУЛЬТУРА" РАДІО ЗАГРЕБ
- 27 ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
- 27 PREDSTAVNIK UKRAJINSKE NACIONALNE MANJINE BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE I NJEGOV ZAMJENIK ŠKOLARCIMA ULJEŠALI BLAGDAN SVETOG NIKOLE PRIGODNIM POKLONIMA
- 28 U OSIJEKU ODRŽANA BOŽIĆNA RADIONICA
- 28 ТРОЇСТА МУЗИКА
- 29 U OSIJEKU OBILJEŽEN BLAGDAN SVETOG NIKOLE
- 29 У ВУКОВАРІ ДІТЯМ ОРГАНІЗУВАЛИ СВЯТО МИКОЛАЯ
- 30 U LIPOVLJANIMA OVE GODINE NA POSEBAN NAČIN OBILJEŽEN DAN SVETOG NIKOLE
- 30 SVETI NIKOLA U KANIŽI
- 30 BLAGDAN SVETOG NIKOLE U SLAVONSKOM BRODU
- 31 ПЕРЕДРІЗДВЯНІ ЗУСТРІЧІ В РІЄЦІ
- 31 ADVENTSKI SUSRETI U RIJECI

Na naslovnoj stranici: Marko Milanović Litre, saborski zastupnik
Na zadnjoj stranici: Obilježavanje 74. obljetnice Holodomora ispred
spomenika Tarasu Ševčenku u Zagrebu

IMPRESUM:

Izdavač: Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske
Видавель: Українська громада Республіки Хорватія
Kardinala Alojzija Stepinca 45, 32 000 Vukovar
Tel: 032/493-224 ; Fax: 032/493-224
e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com
MB: 2331748 ; OIB: 35971824466
Žiro račun: PBZ HR4823400091110579040

Uredništvo Vjesnika:
Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek
Tel: 098/ 1933-288
e-mail: vjesnikuz@gmail.com
ISSN 1847-327X

“Vjesnik” je dvomjesečnik, izlazi šest puta godišnje

Naklada: 1000 primjeraka

Tisak: Grafika d.o.o., Strossmayerova 295, 31 000 Osijek

Vjesnik ukrajinske zajednice u Hrvatskoj izlazi uz financijsku potporu Savjeta za nacionalne manjine RH

www.uzrh.hr

За видавця: Владо Карешин

Za izdavača: Vlado Karešin

Головний редактор: Оксана Мартинюк

Glavni urednik: Oksana Martinjuk

Редакція:

Борис Гралоук, Микола Застрижний, Іван Семенюк,
Віктор Камінський, Славко Бурда, Олеся Беч

Uredništvo:

Boris Graljuk, Nikola Zastrižni, Ivan Semenjuk,
Viktor Kaminskyj, Slavko Burda, Olesja Beč

Лектор хорватської мови: Нівес Романек

Lektor hrvatskog jezika: Nives Romanjek

Дизайн та комп'ютерна верстка: Антонія Буруш Маргета

Dizajn i kompjuterski prijelom: Antonia Buruš Margeta

GOVOR SABORSKOG ZASTUPNIKA MARKA MILANOVIĆA LITRE O HOLODOMORU U UKRAJINI ZA GOVORNICOM HRVATSKOG SABORA

Marko Milanović Litre, saborski zastupnik

Prvi put u povijesti Hrvatskog Sabora održan je sadržajni govor o Holodomoru u Ukrajini

Postoji europska zemlja kojoj je kroz povijest oduzimana politička sloboda, kultura pa čak i ime, ali usprkos svim nedaćama koje su ju snašle održala je osjećaj ponosa i samosvijesti. Narod je opstao, sačuvao i njegovao svoju povijest, kulturu, običaje.

Ukrajinski narod je kroz svoju povijest, baš poput hrvatskog, doživio strašne nepravde, razaranja i planirano sustavno uništavanje. A najveća tragedija ukrajinskog naroda komemorira se sutra, tradicionalno, zadnju subotu u studenom.

Holodomor je oduzeo 7 milijuna života Ukrajinaca početkom 30-ih godina prošlog stoljeća. Tijekom 20-ih godina prošlog stoljeća Ukrajinci su od prirodno bogate Ukrajine napravili ekonomskog giganta koji je prehranjivao gotovo cijeli Sovjetski savez, baš kao što je to radila Hrvatska u Jugoslaviji.

Nakon dolaska Staljina na vlast nacionalno osviješteni Ukrajinci trpjeli su sve veće porezne namete, restrikcije i pljačku privatnog vlasništva u korist jačanja industrijalizacije i razvitka socijalizma, a nakon pružanja otpora sustavnoj pljački ubrzo su proglašeni neprijateljima države.

Ukrajincima se oduzima zemlja, stoka i sve češće hrana - s ciljem da se zadovolje državne i izvozne potrebe. U konfisciranju imovine drugovi i drugarice koristile su regularnu i tajnu policiju, pa čak i vojsku.

Mnogi su se odupirali takvim odlukama državnih vlasti, ali je otpor po kratkom postupku radikalno ugušen i tako je započela očajnička borba ukrajinskog naroda protiv represivne politike socijalističko-komunističke vlasti.

Tadašnji državni tisak, 1929. godine, državnim neprijateljima proglašava većinu ukrajinskih seljaka te im oduzimaju 73 000 seoskih domaćinstava, a već nakon 5 godina objavljuju popis od 200 000 domaćinstava koje su podijelili u 3 kategorije.

Prva kategorija su bili antisovjetski aktivisti koji trebaju biti strijeljani, zatvoreni ili protjerani.

Druga kategorija su bili bogati eksploatatori koji će izgubiti sve svoje vlasništvo i biti protjerani.

Treća skupina su bili politički bezopasni neprijatelji države koji su morali biti strogo podređeni službenoj vlasti.

Deseci tisuća seljaka su strijeljani, 75 000 takozvanih državnih neprijatelja je deportirano u neke od mnogobrojnih radnih logora

na istoku gdje je većina njih umrla u neljudskim uvjetima, a seljačko vodstvo je smaknuto s ciljem sprečavanja daljnjih nemira.

No, ni sve te monstruozne radnje nije zaustavio otpor mnogih nacionalno osviještenih ukrajinskih seljaka koji su se protivili prisilnoj kolektivizaciji.

Već sljedeće 1930. godine, u istočne radne logore deportirano je najmanje 850 000 seljaka koji su ubijeni ili pušteni da se smrznou po pustošima Sibira.

No ni to vlastima nije bilo dovoljno, socijalističko-komunistička represija se nastavlja, privatno vlasništvo i uzdržavanje obiteljskih gospodarstva, zbog pritisaka i poreznih nameta je postalo neodrživo.

Porezi za privatne farme postavljeni su kako bi bili veći od prihoda, a već 1932. godine gotovo sva zemlja bila je u vlasništvu države.

Ali ni to nije bilo dovoljno za revolucionare, pa su krenule akcije vojske i policije nasilnog oduzimanja hrane i povećavanja obaveznog prinosa žita.

Ukrajinu je nakon tih strahota zahvatila masovna glad, ljudi su svakodnevno umirali na ulicama, a država je uredno dolazila po svoje - odnosno ukrajinsko.

Ukrajinska sela postala su masovne grobnice, a seljacima su bile dodijeljene tzv. „unutarnje putovnice“ te im je bilo zabranjeno bježanje u rusificirane gradove kako bi tražili hranu i pomoć. Tisuće obitelji je pobijeno u bijegu i potrazi za hranom.

Generacije i generacije su umrle u mukama zbog iskrivljenog totalitarnog sustava koji je pod izlikom jednakosti osakatio ukrajinski narod svojim genocidnim djelovanjem.

Holodomor je civilizacijska sramota koja nam treba biti primjer u kojem smjeru nas vode politike socijalizma i komunizma, a žalosno je da u ovom časnom domu s lijeve strane sabornice često možemo čuti slične poruke.

U svoje osobno ime i u ime Hrvatskih suverenista želim izraziti duboko žaljenje prema prijateljskoj Ukrajini, svim Ukrajincima i ukrajinskoj zajednici u Hrvatskoj.

Slava Ukrajini. Bog i Hrvati.

ПРОМОВА ДЕПУТАТА ХОРВАТСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ МАРКА МІЛАНОВІЧА ЛІТРЕ ПРО ГОЛОДОМОР В УКРАЇНІ

Вперше в історії Хорватського Сабору (Парламенту) виголошено змістовний виступ про Голодомор в Україні

Європейська країна, яка протягом історії була позбавлена політичної свободи, культури і навіть свого імені, але, незважаючи на всі труднощі, які спіткали її, вона зберегла почуття гордості та самосвідомості. Люди вижили, зберегли та плекали свою історію, культуру, звичаї ...

Протягом своєї історії український народ, як і Хорватія, зазнавав страшних несправедливостей, руйнувань та плано-мірних систематичних процесів знищення. І найбільша трагедія українського народу вшановується завтра, традиційно в останню суботу листопада.

Голодомор забрав життя 7 мільйонів українців на початку 30-х років.

Протягом 20-х років українці перетворили багату природу України на економічного гіганта, який годував майже весь Радянський Союз, як і Хорватія в Югославії.

Після приходу до влади Сталіна національно свідомі українці зазнали зростаючих податкових наметів, обмежень та грабунку приватної власності на користь посилення індустріалізації та розвитку соціалізму, а після спротиву систематичному пограбуванню, були оголошені ворогами держави.

Для задоволення державних та експортних потреб українців позбавляють землі, худоби та все частіше продовольства. Вилучаючи майно, товариші використовували чергову міліцію, таємну поліцію і навіть армію.

Багато хто чинив опір таким рішенням державної влади, але опір був радикально придушений після короткої процедури, і таким чином почалася відчайдушна боротьба українського народу проти репресивної політики соціалістично-комуністичного уряду.

Тодішня державна преса в 1929 році оголосила більшість українських селян ворогами держави і позбавила їх 73 000 сільських домогосподарств, а вже через 5 років вони опублікували список із 200 000 домогосподарств, який поділили на 3 категорії:

Перша категорія - це антирадянські активісти, яких мали розстріляти, ув'язнити чи вислати.

Другою категорією були заможні експлуататори, які втра-тили все своє майно і були вислані.

І третя група були політично нешкідливими ворогами держави, які повинні були бути суворо підпорядкованими офіційному уряду.

Десятки тисяч селян були розстріляні, 75 000 так званих ворогів держави депортовано в деякі з численних трудових таборів на сході, де більшість із них загинуло в нелюдських умовах, а селянське керівництво страчено для запобігання подальшим заворушенням.

Але навіть усі ці жахливі дії не були зупинені опором багатьох національно свідомих українських селян, які виступали проти примусової колективізації.

Вже наступного 1930 року щонайменше 850 000 селян було депортовано до східних трудових таборів і вбито або відпущено для заморозки на пустирях Сибіру.

Але навіть цього було недостатньо для влади, соціалістично-комуністичні репресії тривають, приватна власність та існування сімейних ферм через тиск та податкові намети стали нежиттєздатними.

Податки для приватних фермерських господарств мали бути вищими за доходи, і вже в 1932 році майже вся земля була у державній власності.

Але навіть цього було недостатньо для революціонерів, тому дії армії та поліції почали примусово вилучати продовольство та збільшувати обов'язковий урожай зерна.

Після цих жахів Україну вразив масовий голод, люди щодня вмирили на вулицях, а держава порядно приходила по-своє, тобто по українське.

Українські села стали масивними могилами, а селянам було призначено так звані "Внутрішні паспорти" і їм було заборонено тікати до русифікованих міст, щоб шукати їжу та допомогу. Тисячі сімей були вбиті під час бігу за пошуком їжі.

Покоління і покоління гинули в агонії через спотворену тоталітарну систему, яка покалічила український народ своїми геноцидними діями під приводом рівності.

Голодомор - це цивілізаційна ганьба, яка повинна бути для нас прикладом, у якому напрямку веде нас політика соціалізму та комунізму, і прикро, що в цьому почесному домі ліворуч цієї Палати ми часто можемо почути подібні повідомлення.

Від свого імені та від імені хорватських сувереністів я хотів би висловити своє глибоке жаління дружній Україні, усім українцям та українській громаді в Хорватії.

Слава Україні. Бог і хорвати.

GLADOMOR U UKRAJINI 1932. – 1933. GODINE

Staljinistički genocid nad ukrajinskim narodom

Svake godine, zadnju subotu u mjesecu studenom Ukrajinci u zemlji i svijetu sjećaju se višemilijunskih žrtava Gladomora 1932. – 1933. godine u Ukrajini, umjetne gladi koju je proizveo komunistički režim iz Moskve. O tome je napisano puno knjiga, povijesnih članaka, romana i pjesama, snimljeni su i brojni dokumentarni i igrani filmovi, no uvijek ostajemo zapanjeni monstruožnošću strašnog zločina počinjenog nad ukrajinskim narodom.

Hrvatska javnost upoznata je s Holodomorom u Ukrajini zahvaljujući aktivnostima Ukrajinske zajednice u RH, progovorili su o toj strašnoj tragediji i u Hrvatskom Saboru. Prigodom 75. godišnjice Gladomora dr. sc. Jevgenij Paščenko uredio je zbornik pod nazivom Genocidni zločin totalitarnog režima u Ukrajini 1932. – 1933. (Zagreb, 2008.). Dvadeset godina prije, u Beogradu (1988.) objavljena je knjiga uglednog britanskog povjesničara Roberta Conquesta Čemerna žetva: sovjetska kolektivizacija i teror gladi. Zanimljiva su i dva novija naslova u izdanju zaprešićke Frakture (iz 2017. i 2018.) koji se fragmentarno bave Holodomorom. Riječ je o knjizi engleskog povjesničara i književnika Philippa Bloma Rastrgane godine 1918. – 1938. i temeljitoj studiji cijenjenog američkog povjesničara Timothyja Snydera Krvava prostranstva. Europa između Hitlera i Staljina.

Timothy Snyder obrađuje temu Gladomora u poglavlju Sovjetske gladi. On ističe da je masovno umiranje od gladi posljedica odluke Josifa Staljina da se obračuna s ukrajinskim seljacima koji su se opirali nasilnoj kolektivizaciji. Povod za ovaj sukob je Staljinova prva petoljetka (1928. – 1933.). Ukrajinski seljak je bio odlučan u otporu politici koja ga je lišavala zemlje i slobode zbog čega kolektivizacija dovodi do sukoba između seljaštva i sovjetskog režima. Godine 1929. Staljin zajedno s Lazarom Kaganovičem (svojom produženom rukom u Ukrajini, prvim generalnim sekretarom Komunističke partije boljševika Ukrajine, op. a.) naređuje da se bogate seljake ili tzv. kulake „likvidira kao klasa“. Pri tome je država odlučivala tko jest, a tko nije kulak. Zloglasne su „trojke“ rješavale sudbinu seljaka i po kratkom postupku izricale teške kazne, bez prava žalbe. U strašni staljinistički logor „Solovki“ na dalekom arktičkom sjeveru od 1929. stiže sve više ukrajinskih seljaka. Kolektivizacija se tijekom 1930. provodila ubrzanim ritmom, a pratile su je strašne represije i smrt. Seljaci su se opirali tom sovjetskom kmetstvu i novom ropstvu jer su se bojali gubitka slobode i vlastitih života te su strahovali od gladi. U prva četiri mjeseca 1930. iz sovjetske Ukrajine je prisilno deportirano 113.637 ljudi koji su proglašeni kulacima, a početkom 1931. zbog protivljenja kolektivizaciji odvedeno je u Sibir još 32.127 obitelji.

Ukrajina je bila žitnica tadašnjeg Sovjetskog Saveza, a žito glavni izvozni proizvod. Novcem od njegove prodaje na svjetskom tržištu Moskva je nabavljala strojeve bez kojih industrijalizacija nije bila moguća. Plodna godina i bogata žetva iz 1930. postavile su visoke kriterije za proizvodnju žita u Ukrajini. Moskva je, prema Snyderu, očekivala više nego što je Ukrajina bila u mogućnosti dati. Idućih godina bilo je sve teže ispuniti te zahtjeve. Vlasti sovjetske Ukrajine, potpuno svjesne masovnog umiranja od gladi, obratili su se Moskvi za pomoć. I Staljin je priznao u privatnom razgovoru da u sovjetskoj Ukrajini ima gladi, ali bio je tvrdoglav i ustrajan u svojoj zloči te uz svesrdnu potporu Kaganoviča „isporuku žita bez zakašnjenja“ stavio kao imperativ. Veliki vođa bio je svjestan da će njegova politika kolektivizacije izazvati smrt od gladi. Krivcima je proglasio članove ukrajinske Komunističke partije, a za same seljake je rekao da gladu sabotiraju izgradnju komunističkog društva i svojim „zapomaganjem“ demoraliziraju sovjetske građane. Glad je bila za Staljina i njegove emisare posljedica sabotaže, urota usmjerena protiv njega osobno, a jedino rješenje je bila ustrajnost na politici rekvizicije i ubrzanom odvozu žita iz Ukrajine. Snyder pronicljivo analizira tijek Staljinove misli: „Ukrajina je ionako prenaseljena i zato smrt nekoliko stotina tisuća ljudi nije osobito važna!“ Zakon od 7. kolovoza 1932. kojim se svako neovlašteno sakupljanje hrane smatra krađom i kažnjava strijeljanjem značio je dokidanje svake zakonske zaštite od neograničenog nasilja svemoćne države. U provedbu tog zakona poslano je 5.000 režimskih ljudi iz svih sovjetskih republika. Oni su prolazili selima „poput crne smrti“, s metalnim šipkama i tražili žito. Oteli su sve što je nalikovalo hrani, a ostavili bijedu i smrt. Staljin u to vrijeme glad u Ukrajini proglašava „bajkom“, zlonamjernom glasinom neprijatelja, a seljaka koji sporo umire od gladi saboterom i narodnim neprijateljem. Američki povjesničar u svojoj knjizi tvrdi da je Staljin posljednjih tjedana 1932. kako bi dokazao neumoljivost svoje vlasti odlučio ubiti milijune ljudi u sovjetskoj Ukrajini. Upravo je odluka o nasilnom oduzimanju hrane bio razlog njihove masovne smrti, zaključuje Snyder. To je bilo svjesno i pripremano masovno ubojstvo – Gladomor.

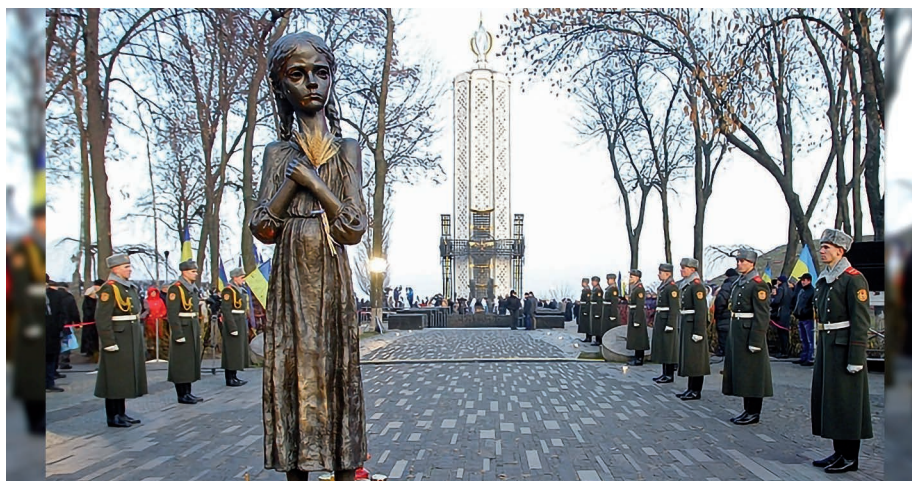
Autor knjige navodi sedam ključnih političkih akcija u sovjetskoj Ukrajini krajem 1932. i početkom 1933. koje su prikazane kao „blage“ administrativne mjere, ali bile su smrtonosne. Neke od njih su stavljanje sela na crnu listu nakon čega su postala područja smrti, zabrana kretanja, masovna uhićenja i deportacije. Samo od godišnje rekvizicije žita do siječnja 1933. umrlo je od gladi tri milijuna ljudi.

Početkom 1933. u sovjetskoj Ukrajini aktivisti komunističke partije ostavili su za sobom smrtnu tišinu. Američki povjesničar opisuje hrabri pothvat i svjedočanstvo o Gladomoru velškog novinara Garetha Jonesa koji je došao u Harkiv, prekršivši zabranu putovanja, te naišao na „glad kolosalnih razmjera“. Kamo god je otišao, čuo bi dvije iste rečenice: „Svi su otečeni od gladi“ i „Mi samo čekamo smrt“. U proljeće 1933. od gladi je umiralo 10.000 ljudi dnevno, djeca su proživljavala strašne muke i patnje, a kao izravna posljedica gladi pojavio se kanibalizam. Doseljenici iz sovjetske Rusije ulaze u prazne kuće i sela koja tako mijenjaju etnički identitet. Snyder naglašava da je Holodomor „klasični primjer sovjetskog genocida“. Glad iz 1932. i 1933. u velikom broju izbrisala je Ukrajinke sa zemljovidima, moralno i fizički uništila seljake te Ukrajinke lišila njihovih svetih mjesta.

Puno neizgovorenog još ostaje o Gladomoru u Ukrajini koji je, prema riječima britanskog novinara Malcolma Muggeridga, jedan od najstrašnijih zločina u povijesti, toliko strašan da ljudi u budućnosti neće htjeti vjerovati da se doista dogodio.

Natalija Tomkiv

ГОЛОДОМОР – ГЕНОЦИД ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Українська та світова громадськість відзначає 87-й рік з моменту масового голоду українського населення в колишньому Радянському Союзі в 1932 та 1933 роках. У ті роки від голоду та його наслідків померло від 7 до 10 мільйонів етнічних українців та невелика кількість їх співгромадян різного етнічного походження. Цей, 2020 рік приділяє особливу увагу вшануванню пам'яті жертв, щоб поінформувати світову громадськість про злочини сталінського режиму в комуністичній Україні та навколо неї, яка тоді була заселена переважно етнічними українцями. Пам'ять жертв Голодомору відзначається в Україні та в усьому світі щороку, в четверту суботу листопада.

Голодомор - це штучний голод, офіційно спричинений політикою примусової колективізації та супутніх репресій, що охопив населення Радянської України, Північного Кавказу та району навколо нижньої Волги протягом 1932 та 1933 років. Райони, які постраждали від масового голодомору, були заселені майже виключно українцями, тобто українським селянством, яке довгий час чинило опір новій радянській економічній політиці через непропорційну колективну конфіскацію приватно придбаних товарів, через що Радянська влада оголосила Голодомор публічно геноцидом проти Української нації.

Українські експерти пояснюють,

що цей злочин покликаний зламати український соціально-політичний опір, який почав загрожувати цілісності суворо централізованого Радянського Союзу. Експерти зазначають, що Голодомор 1932 і 1933 років був навмисною спробою знищити українців як націю, враховуючи той факт, що українська інтелігенція вже була майже повністю знищена через той самий режим. Однак результати цього акту не полегшили подальших прагнень України до повної державної незалежності чи певної автономії. Польський адвокат єврейського походження Рафал Лемкін, один із авторів визначення геноциду, назвав злочин "класичним геноцидом".

Ключовими особами, відповідальними за злочини, скоєні в Голодоморі, вважаються радянські чиновники: Йосип Вісаріонович Джугашвілі - Сталін, Лазар Каганович, Павло Постишев, Станіслав Косіор, Влас Чубар, Мендель Хатаєвич, Станіслав Реденс і Всеволод Валицький.

Моральна відповідальність усіх нинішніх політиків - представити цей злочин світові, як це описано в історичних фактах. Колишній президент України Віктор Ющенко першим у світі висловився про Голодомор 1932 і 1933 років як про один із найбільших злочинів 20 століття, який не можна замовчувати. Тільки українці нарахували близько 20 мільйонів жертв у 20 столітті, і майже 10 мільйонів людей було вбито безпосередньо перед Другою світовою війною.

За даними українських істориків, українське населення під час Голодомору 1932/1933 років було зменшено приблизно на 25 відсотків, що на сьогоднішній день залишило наслідки на демографічному, етнічному та культурному розвитку України. У 1988 р. Конгрес США офіційно визнав Голодомор 1932/1933 років Геноцидом проти українського народу, після чого розпочалося відповідне визнання вищих міжнародних установ та організацій. Через рік Міжнародна комісія юристів зробила те саме. На сьогодні десятки парламентів та урядів світу описали Голодомор як геноцид. Українці продовжують наполягати на тому, щоб усі країни світу, які цього ще не зробили, чітко кваліфікували Голодомор як геноцид радянсько-комуністичного режиму проти української нації.

У Хорватії Голодомор 1932/1933 років довгий час був невідомим терміном, подібним до решти світу. Більшість інформації, яка надійшла до колишньої Югославії, була вибірково оприлюднена для громадськості, і те, що було почуто серед експертів, не було популярним для передачі, водночас посилюючи напружені відносини з колишнім Радянським Союзом, який заперечував злочин. З моменту проголошення незалежності Хорватії українсько-хорватські громади майже щороку вшановують пам'ять жертв цього злочину. Хорватська громадськість виявила зацікавленість у викритті всіх подій того радянського періоду, і парламент Хорватії та уряд Республіки Хорватія намагаються включити цей злочин до своєї офіційної кваліфікації щодо подібних подій. З вступом Хорватії до Європейського Союзу, який дистанціювався від усіх комуністичних злочинів, з 2013 року створюються передумови для офіційного прийняття таких кваліфікацій за дещо швидшою процедурою.

Славко Бурда

ВІДНІЗНАЧЕННЯ ГОЛОДОМОРУ В ЗАГРЕБІ

У суботу, 28 листопада 2020 року в Загребі, на вулиці Українській, перед пам'ятником Тарасу Шевченку було відзначено День пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні. Депутат Хорватського парламенту Марко Мілановіч Літре, посол України в Республіці Хорватія Василь Кирилич з дружиною, голова Українського культурно-просвітнього товариства "Кобзар" Загреб, заступник голови Української громади Республіки Хорватія Славко Бурда, заступник голови УКПТ "Кобзар" Загреб Ярослав Блотней, представник української національної меншини міста Загреб Віктор Филима та вчитель української мови в Загребській школі ім. С. Кранчевича Оксана Пінчук вшанували пам'ять та запалили свічки в пам'ять жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні.

Українці міста Загреб і всієї Хорватії щиро вдячні пану Марку Мілановічу Літре за те, що 27 листопада 2020 року виступив за трибуною Хорватського парламенту з промовою про Голодомор в Україні 1932-1933 років, засудивши запланований геноцидний злочин проти українського народу.

Славко Бурда

У RIJECI OBIJELJEŽENA 87. OBLJETNICA HOLODOMORA U UKRAJINI

У Риєци је 29. студеног обилежѐна 87. обилетница Holodomora у Украјини. Овај дан је обилежѐн свећано и достојанствено, како и прилици таквом догађају. Олга Каминска, председница Украјинског културно-просветног друштва „Дњипро“ Ријека је позвала судионике на минутну ђутње у спомен на милијуне невиних жртava болјшевићког терора у Украјини – Holodomora. О Holodomору су говорили представник украјинске националне

манјине Приморско-горанске жупаније Виктор Камински и председница Олга Каминска. Приказан је кратки, импресиван документарни филм са застрашујућим кадровима и чињеницама о 1932. и 1933. години на истоку Украјине. Након филма судионци су свећано, с упалjenим свијећама, прошетали до дворишта Трсатског самостана, до споменика папи Ивану Павлу II. и тамо их поставили као симбол измучених душа.

Марта Мартинчић

U LIPOVLJANIMA OBILJEŽENA OBLJETNICA HOLODOMORA (GLADOMORA) – ZLOČINA PROTIV UKRAJINSKOG NARODA

S pomen na žrtve Gladomora se obilježava u Ukrajini i u cijelom svijetu svake godine, četvrte subote u mjesecu studenom. Tako su i članovi Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani obilježili ovaj nemili događaj za Ukrajinu 28. studenog 2020. godine, sukladno uvjetima zbog svjetske pandemije Covida. Obilježavanje je počelo služenjem svete mise zadušnice za sve stradalnike Holodomora u 17,00 sati u ukrajinskoj grkokatoličkoj crkvi Bezgrešnog začetca svete Ane u Lipovljanima. U sklopu svete mise, odslužena je i panahyda sa završnim pjevanjem „Vičnaja pamjat“.

O Holodomoru je više govorio župnik Igor Fedešen, koji je posebno naglasio nedostatak empatije tadašnjeg vodstva SSSR-a prema ukrajinskom narodu i gubljenja smisla o poštivanju ljudi i ljudskog života, a sve sa ciljem ostvarivanja svojih želja i ideala. Posebno je istakao i pojavu politikantstva pojedinih država koje još nisu priznale Holodomor genocidom nad ukrajinskim narodom.

Ukrajinska zajednica RH se u nekoliko navrata do sada bez uspjeha obraćala Saboru RH i predstavniku ukrajinske manjine u Saboru RH sa ciljem priznavanja Holodomora genocidom nad ukrajinskim narodom. Ove godine upućen je još jednom dopis – apel i molba da se u saborskim klubovima i odborima razmotri i predloži Hrvatskom saboru osuda Holodomora 1932./33. godine u Ukrajini činom genocida nad ukrajinskim narodom. Ovaj dopis je na znanje poslan Uredu predsjednika RH, Uredu Vlade RH i veleposlanstvu Ukrajine u RH.

Holodomor je umjetno stvorena glad prouzročena politikom prisile kolektivizacije i popratnih represija koji su obuhvatili stanovništvo sovjetske Ukrajine, sjevernog Kavkaza te područja oko donjeg toka rijeke Volge 1932./1933. g. Područja pogođena masovnom glađu bila su u većini naseljena ukrajinskim stanovništvom koje je duže vrijeme pružalo otpor sovjetskoj ekonomskoj politici, tj. kolektivnom oduzimanju privatno stečenih dobara.

Ovaj zločin je osmišljen s ciljem slamanja ukrajinskog otpora koji je počeo predstavljati prijetnju cjelovitosti centraliziranog Sovjetskog Saveza. Bio je to pokušaj uništavanja ukrajinskog naroda i inteligencije, a posljedice su trebale biti rusifikacija ovih područja.

Josif Visarionovič Džugašvili Staljin, generalni sekretar KP SSSR-a je sa svojom vrhovnom vlasti SSSR-a 1932./1933. godine koristio okrutne represije i uvjetno stvorenu glad kako bi pokazao svoju izravnu vlast u Ukrajini. Glavna težnja je bila ugasiti bilo

kakvu želju Ukrajinaca za autonomijom i neovisnošću. Samim tim uništavao je ukrajinski jezik, kulturu, povijest – provodeći kolektivizaciju i oduzimanje hrane stanovništvu. Pogođena ukrajinska sela bila su potpuno izolirana i okružena vojnim jedinicama te migracije onemogućene. Počela su masovna uhićenja i ubijanja onih koji se nisu pridržavali nametnutih direktiva. Broj preživjelih Ukrajinaca se naglo smanjivao, a sve veći broj sela je u potpunosti nestajao. Sva proizvedena hrana bila je oteta i predana državi koja je prodavala veliku količinu žitarica i drugih poljoprivrednih proizvoda, a otvorene su i tvornice alkohola od prerađenih žitarica.

Za vrijeme Gladomora u Ukrajini je prosječno umiralo od gladi 17 ljudi svake minute, 1.000 ljudi svakog sata, 25.000 ljudi svakog dana.

Službeni dokumenti i statistički podaci o broju stanovnika u Ukrajini tridesetih godina XX. stoljeća uništavali su se i krivotvorili kako bi se prikrio genocid nad Ukrajinacima proizašao iz Gladomora.

7,5 milijuna je broj žrtava određen usporedbom dva sovjetska popisa stanovništva. Po popisu iz 1926. godine Ukrajina je imala 29.043.000 stanovnika, a 1939. godine 30.960.000 stanovnika. Prema znanstvenim tvrdnjama na temelju prirodnog prirasta, za Rusiju i Bjelorusiju, ukrajinsko stanovništvo je 1939. godine trebalo brojiti 38.426.000 stanovnika. Prema znanstvenoj rekonstrukciji, zbog broja žrtava Gladomora nedostaje 7,5 milijuna ljudi.

10 milijuna proizlazi iz znanstvenog proračuna jer se smatra da je popis stanovništva 1939. godine krivotvoren, a dobiveni rezultati namjerno preuveličani budući da su demografi bili na to prisiljeni, kako bi se prikrio zapanjujući broj žrtava Gladomora. Znanstvenici smatraju da bi točan broj Ukrajinaca 1939. godine mogao iznositi oko 27.540.000 ljudi, iz čega se broj žrtava Gladomora penje na gotovo 10.000.000 Ukrajinaca.

14 milijuna – prema istraživačkim navodima, različite statističke podatke o broju žrtava Gladomora od 7,5 – 10 milijuna, uzimajući u obzir i neizravne gubitke (zbog potpune fizičke iscrpljenosti, bolesti, represija i nerođene djece), prema grubim procjenama, broj žrtava Gladomora penje se i do 14 milijuna Ukrajinaca. Ovdje treba dodati i podatak da je Ukrajina u velikoj mjeri bila nastanjivana ruskim stanovništvom, u namjeri što brže rusifikacije Ukrajine, koje se kao posljedica vide danas sa okupiranim područjima Ukrajine.

Ivan Semenjuk

KOMEMORACIJA ZA ŽRTVE GLADOMORA U OSIJEKU

Članovi ukrajinske zajednice RH okupljeni oko UKPD-a "Lesja Ukrajinka" Osijek u subotu, 28. studenog 2020. godine, su se prisjetili žrtve Gladomora iz 1932. i 1933. godine, u kojem je umrlo više milijuna Ukrajinaca. Bio je to jedan od najstrašnijih događaja u povijesti komunizma i 20. stoljeća, koje je obilovalo nasiljem. Sovjetska tajna policija voljom je diktatora Josifa Staljina ukrajinskim seljacima sustavno oduzimala hranu prepuštajući ih smrti od gladi i kanibalizmu.

Komemoracija je održana u konferencijskom prostoru hotela Osijek. Predsjednica Društva Oksana Martinjuk održala je predavanje uz videoprojekciju dajući na uvid osnovne podatke o toj kampanji nasilja kojom se sovjetski režim pokušao obračunati sa slobodarski nastrojenim seljacima koji su se opirali neljudskoj kolektivizaciji. Više od 100.000 obitelji poslano je u Sibir i udaljene krajeve, a nakon toga komunistički režim iz Moskve odlučio je likvidirati seljaštvo kao klasu.

Potom je Natalija Tomkiv pročitala ulomke iz knjige "Rastrgane godine" njemačkog povjesničara Philippa Bloma koji se tiču Gladomora, ili Holodomora - izvorni naziv događaja na ukrajinskom. Knjiga je objavljena na hrvatskom jeziku te uz zbornik "Genocidni zločin totalitarnog režima u Ukrajini 1932.-1933. Holodomor/Gladomor" urednika Jevgenija Paščenka i knjigu Timothyja Snydera "Krvava prostranstva. Europa između Hitlera i Staljina" čini jedan od najvrjednijih zapisa o Gladomoru. Tomkiv je pročitala i potresnu pjesmu ukrajinskog pjesnika Pavla Tičine.

Grkokatolička liturgija održana u nedjelju u crkvi Krista Kralja u Wilsonovoj ulici bila je posvećena žrtvama Gladomora, a na kraju obreda otpjevana je panahida, odnosno kratko bogoslužje za pokojne. Službu je predvodio župnik, o. Ljubomir Sturko.

D.C. Glas Slavonije,
29. studenog, 2020.

УКРАЇНЦІ В ОСІЄКУ ВІШАНУВАЛИ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ

В останню суботу листопада українці в цілому світі згадують найтрагічнішу сторінку своєї новітньої історії – Голодомор 1932-33 років. Комуністичний тоталітарний режим на чолі зі Сталіним вчинив проти українського народу страшний геноцидний злочин, заморивши навмисно спланованим

голодом від 4 до 7 мільйонів людей. Це була жорстока помста нових червоних володарів у Москві свободолюбивому українському народові за те, що не бажав підпорядкуватися новому радянському керівництву і не хотів брати на себе рабське ярмо радянської колективізації. Багату українську землю – житницю

Європи – новітні большевицькі опричники спустошили до останнього колоска і прирекли українського селянина на найстрашнішу смерть від голоду, наслідки якого українці відчують і досі на зраненому тілі свого буття та своєї пам'яті. Члени Українського культурно-просвітнього товариства ім. Лесі Українки в Осієку у суботу, 28 листопада цього року, також вшанували пам'ять жертв Голодомору з нагоди 87-ої річниці цієї сумної події. Дотримуючись приписів національного штабу в умовах пандемії, зібралися у вузькому колі у конференц-залі готелю «Осієк», щоби пом'янути померших від голоду в Україні.

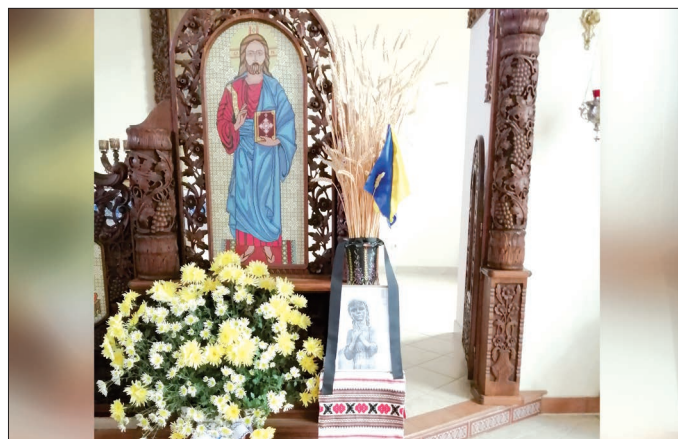
Голова товариства Оксана Мартинюк показала присутнім презентацію про спланований голод 1932-33 року в Україні, обґрунтовану і підкріплену фактами, свідченнями і страшними картинами часів Голодомору. Наталія Томків представила книгу англійського історика і публіциста Філіпа Блома «Пошматовані роки 1918 – 1938», перекладену хорватською, у якій розділ про 1932 рік посвячений Голодомору, а також зачитала деякі вражаючі і моторошні свідчення про ті часи. На кінці зі зворушенням прочитала вірш Павла Тичини «Загупало в двері прикладом» про голод 1921 року в Україні, у якому поет розкриває жахіття голодної смерті в українській родині, аж до випадків канібалізму! Поетичне свідчення Тичини можна трактувати як зловіще пророцтво про ще страшніший Голодомор 1932-33 років.

О 16 годині за київським часом члени товариства, зібрані на комеморації, разом з усіма українцями у світі запалили свічки пам'яті і помолилися за душі померших братів і сестер внаслідок Голодомору. Молитву провадив о. Любомир Стурко, греко-католицький парох в Осієку. Присутні також поділилися вражаючими свідченнями про Голодомор у своїх родинах в Україні. Наступного дня, в неділю о 9:00 в каплиці Христа Царя сестер василіянок в Осієку Божественну Літургію і Панахиду

за померших від Голодомору в Україні відслужив о. Любомир.

У часи советського тоталітарного режиму будь-яка згадка про голод 1932-33 жорстко каралася, і тому про це мовчали, або згадували зі страхом, за зачиненими дверима і пошепки. А тепер можемо і мусимо говорити, мусимо пам'ятати, щоби подібні злочини ніколи не повторилися!

Наталія Томків

ЧЛЕНИ УКПТ «ІВАН ФРАНКО» ВІДДАЛИ ШАНУ ЖЕРТВАМ ГОЛОДОМОРУ

У суботу, 28 листопада 2020 року члени Українського культурно-просвітнього товариства «Іван Франко» із Вуковара молитвою та хвилиною мовчання вшанували день пам'яті мільйонів жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні. Цього дня вони зібралися біля будівлі Українського дому у Вуковарі, щоби

запалити «Свічку пам'яті», підтримати акцію, яка в цей день (остання субота листопада) проходить в Україні та в різних державах світу, більшість з яких признали Голодомор в Україні геноцидом радянсько-комуністичного режиму проти української нації. Українці, які мешкають у місті Вуковар та околиці,

гідно відзначили 87-у річницю Голодомору в Україні. В неділю, 29 листопада у греко-католицькому храмі Христа Царя молебень за душі жертв Голодомору відправив парох із Вуковара декан Сріємський о. Володимир Магоч.

Тетяна Рамач

УКРАЇНЦІ В РІЄЦІ ГІДНО ВІДЗНАЧИЛИ 87-У РІЧНИЦЮ ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ

У Рієці 29 листопада 2020 року була відзначена важлива подія присвячена дню пам'яті жертв Голодомору в Україні. Члени Українського культурно-просвітницького товариства «Дніпро» Рієка гідно відзначили 87-у річницю Голодомору - жахливу подію в історії України, яку вважають геноцидом проти української нації.

Голова товариства Ольга Камінська запропонувала учасникам вечора хвилиною мовчання вшанувати пам'ять мільйонів невинних жертв більшовицького терору в Україні - Голодомору. Потім присутні переглянули короткий, вражаючий страшними кадрами і фактами фільм про події 1932-1933 років на Сході України і урочисто, з запаленими свічками пройшли на подвір'я Трстаського монастиря, до пам'ятника Папі Римському - Івану - Павлу II, та встановили їх там як символ замучених душ.

Марта Мартинчич

У СЛАВОНСКОМ БРОДУ ОБИЛЖЕЖЕНА ОБЛJETNICA HOLODOMORA

Ove, 2020. godine obilježavanje tužne godišnjice Holodomora 1932.-33. godine u Ukrajini održano je u nedjelju, 22. studenog u Slavonskom Brodu, točnije u filijalnoj crkvi u Bukovlju, pridržavajući se svih propisanih mjera vezanih za javna okupljanja i poduzimanja pojačanih mjera u suzbijanju i sprječavanju koronavirusa koji uzrokuje COVID-19. Te nedjelje, uz nazočnost vodstva UKPD „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda i vjernika iz Bukovlja i Slavonskog Broda služena je panahida (molitveni spomen) za sve pokojne umorene glađu u Ukrajini 1932./33. godine koju je predvodio domaći grkokatolički župnik Aleksandar Hmilj.

Holodomor je genocid nad ukrajinskim stanovništvom, koji je učinio Staljinov režim - umjetno izazvanom glađu. U tom straš-

nom zločinu usmrćivanja glađu tijekom 1932.-1933. je preminulo, prema različitim procjenama, od 4 do 7 milijuna ljudi. Kada istraživači govore o Holodomoru 1932.-33. mislimo na razdoblje od travnja 1932. do studenog 1933. Tijekom ovih 17 mjeseci, odnosno oko 500 dana, milijuni ljudi su umoreni glađu u Ukrajini. U Ukrajini je tada 17 ljudi umiralo od gladi svake minute, 1000 - svaki sat, gotovo 25 000 svaki dan.

Spomen na žrtve Holodomora inače se obilježava u Ukrajini i diljem svijeta svake godine, četvrte subote u mjesecu studenom.

Ove godine obilježavanje Holodomora UKPD „Ukrajina“ nije bilo u mogućnosti organizirano obilježiti, jer je nekolicina članova bilo pozitivno na korona virus a neki su bili i u izolaciji pa je donesena odluka da svi članovi koji mogu - prisustvuju molitvenom spomenu, panahidi a ostali članovi u svojim domovima zapale svijeće u prozorima i time odaju počast žrtvama genocida.

Nikola Zastrižni

STUDENTI KATEDRE ZA UKRAJINSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST OBILJEŽILI OBLJETNICU GLADOMORA

Tradicionalno, svake godine na Katedri za ukrajinski jezik i književnost obilježava se godišnjica stradanja naroda Ukrajine u genocidnom zločinu – Gladomor. Auditorij su studenti prve godine koji po prvi puta saznaju o Ukrajini, njejoj kulturi i povijesti na kolegiju „Uvod u kulturu i civilizaciju Ukrajine“. I ove godine studenti iz svih dijelova Hrvatske popunili su kvotu upisa na ukrajinistiku i s posebnim zanimanjem slušaju uvodna predavanja iz ukrajinske kulture. Također, uvodno predavanje priređuje se za studente s cijeloga fakulteta koji su izabrali ukrajinski kao izborni jezik – zbog interesa prema Ukrajini. Nastava kolegija iz kulture i civilizacije vrši se u kronološkom redoslijedu – od prapovijesti na terenima sadašnje Ukrajine do suvremenih aktualnih događaja. Međutim u mjesecu studenom kronološki redoslijed se prekida: poslije prikaza događaja u Ukrajini u doba baroka, kao teme koja je bila na redu, obilježava se Gladomor. Studenti se upoznaju s tom temom uz bogatu audio vizualnu građu – prezentaciju na ekranu, video film uz hrvatske titlove, nove činjenice o tome. Također upoznaju se sa sadržajem knjige „Genocidni zločin totalitarnog režima u Ukrajini Gladomor/Golodomor“. Ta knjiga je nastala kao prva u ediciji Ucrainiana Croatica, objavljena 2008. godine prigodom 75. obljetnice stradanja ukrajinskog seljaštva, i ostala je, za sada, prva i jedina monografija u Hrvatskoj koja svestrano prikazuje zločin, istraživanje skrivanog zločina i krono-

logiju priznavanja od strane svjetske javnosti kao genocida protiv pučanstva Ukrajine. S tom knjigom studenti dobiju svestrana znanja, upoznaju se s terminologijom kako je Голодомор na ukrajinskom jeziku predstavljen u engleskom govornom svijetu kao Holodomor i zašto je hrvatskom sluhu adekvatan naziv Gladomor koji je bliži pojmu glad – kao ravnopravni ekvivalenti istog pojma.

Svake godine informacijski fundus o Gladomoru se širi novim činjenicama i spoznajama. Ne smanjuje se solidarnost međunarodne zajednice s naporima Ukrajine da zločini režima budu adekvatno definirani kao genocid. Ukrajinski ministar vanjskih poslova Dmytro Kuleba pozvao je na kontinuiranu borbu za donošenje istine o Gladomoru 1932.-1933. u svijetu i priznavanje kao genocida nad ukrajinskim narodom. Premijer Kanade Justin Trudeau dao je izjavu na Dan sjećanja na Gladomor, pozivajući svoje sunarodnjake da odaju počast žrtvama Gladomora u Ukrajini 1932.-1933. U izjavi, u znak sjećanja na žrtve Gladomora u Ukrajini, američki State Department povezo je akcije sovjetskog režima protiv Ukrajinaca s modernom ruskom agresijom. Veleposlanik Europske unije u Ukrajini Matti Maasilta rekao je na Dan sjećanja na Gladomor da je staljinistički režim ubio milijune nevinih Ukrajinaca. Obilježavanje Dana sjećanja u Hrvatskoj je širenje spoznaja o Gladomoru, a svoj doprinos tome daje i sveučilišna ukrajinistika.

Jevgenij Paščenko, profesor ukrajinistike

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ ХОРВАТІЇ З УКРАЇНОЮ

Онлайн-зустріч студентів та викладачів Історико-філософського факультету Київського університету ім. Бориса Грінченка зі Славком Бурдою

17 листопада 2020 р. на Історико-філософському факультеті Київського університету ім. Бориса Грінченка відбулася онлайн-зустріч студентів та викладачів з Славком Бурдою – провідним громадським діячем української громади в Хорватії.

Нині Славко Бурда обіймає посаду голови УКПТ «Кобзар» в Загребі і є одним із заступників голови Української громади в Республіці Хорватія.

На зустрічі зі студентами та викладачами Університету ім. Грінченка пан Славко розповів про хвилі української еміграції до хорватських земель, про проблеми, з якими стикалися

переселенці, про облаштування релігійного, культурного життя та побуту переселенців. Звичайно, чимало уваги п. Славко приділив сучасним процесам, які мають місце серед української громади в Хорватії. Запитання від слухачів засвідчили великий інтерес до особистості пана Славка, його громадської діяльності та історії українців у Республіці Хорватія. Наприкінці зустрічі зі словами подяки виступила декан ІФФ пані Олена Александрова. Модерувала зустріч професор кафедри всесвітньої історії пані Галина Саган.

Славко Бурда

PREDSTAVNICI UKRAJINSKE ZAJEDNICE RH U VUKOVARU ODALI POČAST POGINULIM BRANITELJIMA U DOMOVINSKOM RATU

Nakon polaganja vijenca održana 68. sjednica Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH

Na Memorijalnom groblju žrtava Domovinskog rata u Vukovaru u nedjelju, 15. studenoga 2020. godine, članovi Predsjedništva i Nadzornog odbora Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske položili su vijenac i zapalili svijeće u spomen na tužnu obljetnicu stradanja Vukovara, Škabrnje – za sve poginule u Domovinskom ratu i ratu u Ukrajini.

Središnje obilježavanje i sjećanje na žrtvu Vukovara je 18. studeni. Ove godine, radi pandemije koronavirusa (SARS-CoV-2) i bolesti COVID-19, preporuke su Ministarstva zdravstva i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo da se na Memorijalno groblje ne dolazi u velikim grupama i da se pije-tet žrtvama oda paljenjem svijeća u svojim mjestima i domovima. Glede toga, ovogodišnji program sjećanja je održan u bitno izmijenjenim okolnostima jer je preporučeno da u Koloni sjećanja bude samo petstotinjak sudionika za razliku od prijašnjih godina kada je u koloni bilo i nekoliko desetaka tisuća ljudi.

U ime Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske vijenac su položili predsjednik UZRH Vlado Karešin i zamjenica predsjednika Tetjana Ramač a ostali sudionici su položili zapaljene svijeće.

Nakon polaganja vijenca ispred Središnjeg križa na Memorijalnom groblju, sudionici su u vukovarskom hotelu „Lav“ održali 68. sjednicu Predsjedništva Ukrajinske zajednice RH. Na sjednici je bilo nazočno dovoljno članova za donošenje pravovanih odluka. Od članova Predsjedništva odsutni su bili Marija Meleško iz Zagreba te Olga i Viktor Kaminski iz Rijeke.

Sjednicu je otvorio i pozdravio sve nazočne predsjednik UZRH Vlado Karešin.

Nakon prihvatanja predloženog Dnevnog reda prešlo se na rad po točkama dnevnog reda. Prvo je usvojen zapisnik sa 67. sjednice Predsjedništva održane 23. svibnja 2020. godine u Slavonskom Brodu i Konstituirajuće sjednice Predsjedništva, također, održane 23. svibnja 2020. godine u Slavonskom Brodu.

Sukladno dnevnom redu, podneseno je izvješće o financijskom poslovanju i radu Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske za prvih devet mjeseci 2020. godine koje je jednoglasno prihvaćeno.

Podneseno je i izvješće o XIII. središnjoj manifestaciji Ukrajinaca u Hrvatskoj koja je održana u Osijeku. Ovo izvješće je također jednoglasno prihvaćeno uz pohvalu organizatorima UKPD „Lesja Ukrajinka“ iz Osijeka na uspješno održanoj manifestaciji unatoč ograničenjima koja su se morala poštivati radi širenja pandemije korona virusa.

Pod trećom točkom dnevnog reda Priprema financijskog plana i programa rada UZRH i udruga članica za 2021. godinu razgovaralo se o novonastaloj situaciji i problemima okupljanja i održavanja redovitih proba i planovima za 2021. godinu. Gotovo sve udruge članice a i Krovna organizacija Ukrajinaca u RH su za svoje potrebe u sljedećoj 2021. godini ostale na visini novčanih sredstava koja su tražena prethodne godine za 2020. godinu s nadom da će sljedeće godine nastupiti neko normalno stanje tako da se može ostvariti godišnji plan i program.

Pod točkom Realizacija planiranih programa UZRH do kraja tekuće godine i ostvarivanje rebalansa planiranog proračuna zaključeno je da UZRH ima još nekoliko nerealiziranih programa koje se planiraju realizirati do kraja ove godine a udruge također imaju nerealizirane programe koje će također nastojati održati u svojim sredinama.

Razmatralo se i o imenovanju odgovornih osoba za organizaciju, pripremu i realizaciju nastavnog programa Ljetne škole 2021. godine. Za organizaciju i pripremu ponovno je imenovan Vlado Karešin a za realizaciju nastavnog programa imenovana je, kao i prošle godine, prof. Tetjana Ramač. Treba napomenuti da ljetna škola ove, 2020. godine nije održana iako je prvobitno bila odobrena i financirana a potom i obustav-

ljena od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja radi pojave pandemije. Konstatirano je da su ljetne škole veoma bitne, kao posebni oblik nastave za učenike pripadnike nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, pa tako i za ukrajinsku nacionalnu manjinu.

U nastavku sjednice pitanja i prijedloga nije bilo te je predsjednik UZRH zaključio 68. sjednicu i zahvalio se svima koji su se potrudili u ovakvim vremenima svoj nedjeljni odmor posvetiti dobrobiti svoje udruge, Krovnoj organizaciji, a u konačnici i za cijelu ukrajinsku nacionalnu manjinu u Republici Hrvatskoj.

Prije odlaska svojim domovima u različita mjesta Hrvatske, svi nazočni su posjetili Ukrajinski dom u Vukovaru, veliki građevinski projekt koji je pokrenut 2010. godine, a nositelj gradnje je Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ivan Franko“ iz Vukovara koje djeluje u okviru Krovne udruge UZRH. Radi se o iznimno zahtjevnom projektu s kojim se udruga nosila sama, s kadrom i suradnicama koje je imala na raspolaganju, uz financijsku potporu iz državnog proračuna preko Savjeta za nacionalne manjine RH te Vukovarsko-srijemske županije, Svjetskog kongresa Ukrajinaca, dijaspora iz Australije i najvećim dijelom svojih članova.

2013. godine gradnja je zaustavljena jer je Savjet za nacionalne manjine odlučio kako će sljedećih deset godina sva sredstva za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina preusmjeravati na projekte romske nacionalne manjine te su time druge nacionalne manjine ostale bez izvora financiranja po tim pitanjima.

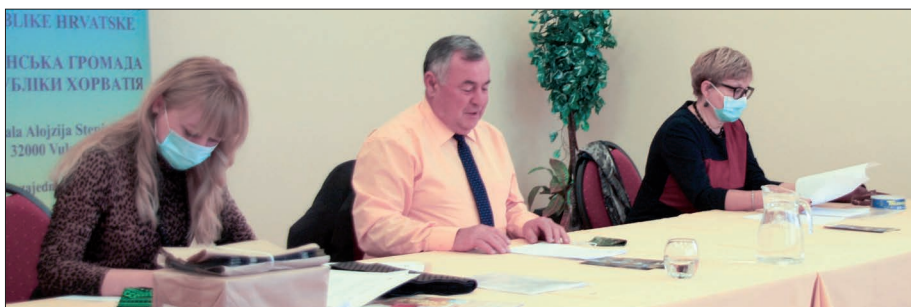
U prvoj fazi objekt Ukrajinskog doma je sagrađen, postavljeni su krov i stolarija. Ukrajinski je dom zamišljen kao projekt za društvene namjene, koji će se sastojati od male višefunkcionalne dvorane za stotina osoba, muzeja, knjižnice, ureda i galerije koja s gornje etaže ima pogled na malu dvoranu.

Nakon šest godina, uz financijsku potporu Fonda za obnovu i razvoj Vukovara nastavljena je gradnja. Nažalost, kako se kod nas često događa, radovi su ponovno zaustavljeni zbog nedostatka sredstava.

Do potpunog završetka i stavljanja objekta u funkciju treba još dosta sredstava i truda, te razumijevanja šire društvene zajednice, samim time što su i pripadnici ukrajinske nacionalne manjine sudjelovali u obrani grada Vukovara i da je dosta Ukrajinaca poginulo u obrani domovine.

Nadamo se da će, znajući koliko su vukovarski Ukrajinci uporni i složni, ovaj projekt, uz pomoć ostalih čimbenika dovesti do kraja i budućim naraštajima ostaviti idealne uvjete za smještaj i rad a iza sebe ostaviti lijepi Ukrajinski dom kao spomenik patriotizma i zajedništva Ukrajinaca.

Nikola Zastrižni

PREDSTAVLJENA KNJIGA ĐURE VIDMAROVIĆA „KIJEVSKI DNEVNICI“

U Zagrebu, u palači Dverce na Gornjem gradu predstavljena je knjiga "Kijevski dnevnik". Ovom događaju nazočili su predstavnici Društva hrvatskih veleposlanika koji su bili organizatori ove promocije, a također i aktualni diplomati, sveučilišni profesori, građani. Knjiga je najavljivana kao svjedočenje o Ukrajini prijatelja Ukrajine Đure Vidmarovića. O samoj knjizi smo već pisali u prethodnim izdanjima našeg Vjesnika, ovdje ćemo kratko izložiti neke stavove sudionika koristeći fragmente iz zabilježki tajnika Društva hrvatskih diplomata Zvonimira Marića.

Počasni gost Nj. E. g. Vasylyl Kyrylyč, veleposlanik Ukrajine u RH je održao kraći, ali dojmljiv uvodni govor. Prema njegovim riječima, dnevnik je uvijek nešto osobno. To su dojmovi, razmišljanja, zaključci. „Za g. Đuru Vidmarovića dnevnik je ispovijest osobe koja otvoreno voli Ukrajinu i ne može samo opisati događaje već doživljava ono što se događa. Đuro Vidmarović u svojim Kijevskim dnevnicima nalikuju putniku, ali ne onom o kojem čitamo u pjesmi Petra Preradovića Putnik, već onom koji kao da ide cestom ukrajinske povijesti, poznajući duh Ukrajinaca. Kijevski dnevnik otkrivaju empatiju prijatelja Ukrajine Đure Vidmarovića prema nepobjedivosti Ukrajinaca u borbi za slobodu. Ova je knjiga poput osjećaja slobode. Sjećam se stihova Ivana Gundulića: O lijepa, o draga, o slatka slobodo! Sloboda je žrtva, sloboda je život, sloboda je i smrt. Ova je knjiga, rekao bih, životopis, doživljavanje onih događaja što su se zbili u Ukrajini 2014. i 2015. godine. U tom kontekstu imam za Vas, dragi Đuro, najjaču riječ, a ta je riječ HVALA! Hvala Vam na potpori Ukrajini, hvala Vam što ne skrivate svoju ljubav prema Ukrajini, hvala Vam što ste zajedno s nama, što ste uz nas. Vi ste za

Đuro Vidmarović, autor knjige

dr.sc. Jevgenij Paščenko

mene glasnogovornik Ukrajine među Hrvatima. Hvala Vam još jednom!“

O značaju ove knjige i mjestu u suvremenom informativnom prostoru Hrvatske glede spoznaja o Ukrajini govorio je prof. Jevgenij Paščenko. „Ovo je toliko zanimljiva i velika tema, a za mene je toliko intrigirajuća da ne znam s kojega bih ju vidika sagledavao, ali kada kažem čast i zadovoljstvo, te su riječi doista prepune sadržaja. Čast mi je govoriti u ovome društvu o takvu autoru i takvu djelu i to je doista veliko zadovoljstvo. Naime, kada sam čitao knjigu i razmišljao o njoj, napravio sam retrospektivu žanra budući da se bavim ukrajinsko – hrvatskim vezama i moram vam reći da je ova tema – put prema istočnome prostoru – dosta zastupljena u hrvatskoj društvenoj misli, osobito u hrvatskom putopisu. Naime, to je put prema slavenskom Istoku, prema tim zemljama. Kao slavist, komparatist, uvijek sam govorio da nijedan slaven-

ski narod nije tako intenzivno tretirao temu slavenskog zajedništva kao Hrvati. Sada, u cijelom tom kontekstu hrvatske percepcije Ukrajine pojavljuje se knjiga Đure Vidmarovića. Mogu reći: to je jedini putopis, jedina knjiga u hrvatskoj putopisnoj tradiciji koja daje objektivni pogled ne samo čovjeka kao političara, kao kršćanina, kao Hrvata, nego kao – svjedoka. On zna. U ovoj ćete knjizi pronaći cijeli niz, vjerujem, vrlo zanimljivih konstatacija. Bio je tamo, na Majdanu, u srcu ukrajinske pobune, bio je svjedokom ukrajinskog dostojanstva. O svemu tome naš Đuro Vidmarović daje svoj pogled: častan, pošten, pravedan. To je možda jedino djelo u hrvatskom putopisu koje je ispunjeno sadržajem takve razine. Zato kažem da to treba čitati i na Fakultetu političkih znanosti i na Diplomatskoj akademiji jer knjiga ostaje bez obzira na sve. Nju treba, naravno, postaviti na međumrežje u PDF-u. Najsrdačnije mu

zahvaljujem. To nije prva njegova knjiga, to je dio solidnog opusa Đure Vidmarovića o Ukrajini i ja mu čestitam na ovoj knjizi.“

Autor knjige zahvalio se govornicima i rekao da je ova knjiga treće njegovo djelo o Ukrajini. „Na kraju, drago mi je što je ovdje g. veleposlanik, on zastupa ukrajinsku državu. Govori prekrasno hrvatski. Čovjek je europskih obzora, domoljub je ali potpuno umjeren kao i mi pa se sasvim dobro razumijemo. Kao što se i s Rusijom možemo razumjeti ako prihvaća međunarodni pravni poredak i ako shvaća da velika zemlja ima veliku odgovornost za čuvanje međunarodnoga pravnog poretka jednako kao i mala i da smo u UN-u svi jednakopravni: i mala Grenada i velika Kanada, a u EU-u mala Malta i velika

Njemačka. Dakle međunarodno pravo moramo poštivati i jedni i drugi jer inače ide sve nizbrdo i završava ratom, s tim što Ukrajini treba pomoći. Tu su ove dvije separatističke paradržave pod okupacijom koje ne bi opstale ni jedan dan bez ruskog oružja i hrane i infuzije koju dobivaju. Još uvijek je to prijetnja, to moramo znati, da se ne bi ostvarila njihova Malorosija. Evo, dragi prijatelji, moram reći da sam upravo ovdje želio imati promociju knjige.“

Predstavljanje knjige Đure Vidmarovića bila je značajan izražaj visoke kompetencije sudionika, popraćena velikom pozornošću i postala je još jedan izraz ukrajinsko-hrvatskog prijateljstva.

dr. sc. prof. Jevgenij Paščenko

Vasyl Kyrylych, veleposlanik Ukrajine u RH

ODRŽANA PROMOCIJA KNJIGE „KRIM KROZ POVIJEST“

Knjiga o Krimu je poslije izlaska iz tiska naišla na široki odjek u javnosti. Dovoljno je spomenuti da je na Prvom programu Hrvatske televizije u popularnoj emisiji Dobro jutro, Hrvatska upriličen susret s urednikom i predstavljanje te knjige. Knjiga je poslana u brojne knjižnice širom zemlje i inozemstva a također i građanima koji su izrazili interes da imaju ovo izdanje. Knjiga se temelji na prijevodima kratkih i sugestivnih tekstova koji su priredili znanstvenici kijevskog Instituta za povijest Nacionalne akademije znanosti Ukrajine a s ukrajinskoga prijevode su ostvarili studenti ukrajinistike na Katedri za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Objavljeno izdanje doživjelo je nekoliko značajnih promocija u Zagrebu.

Veleposlanstvo Ukrajine provelo je online-prezentaciju, povežavši preko internetske veze Zagreb i Kijev. Događaju su prisustvovali predstavnici akademskih i stručnih krugova Hrvatske. S ukrajinske strane sudjelovali su predstavnici Medžlisa Autonomne Republike Krim, stručni krugovi te Ukrajinci u Hrvatskoj. U uvod-

nom govoru veleposlanik Vasilj Kirilič je podsjetio na riječi čileanskog diplomate i pjesnika Pabla Nerude: "Krim je najveličanstvenija medalja koju je Bog poklonio Zemlji." Nastavljajući tu misao, govornik je ustvrdio da će Krim biti vraćen kući, u Ukrajinu, a krimski Tataari i Ukrajinci - svojim kućama: „Ova medalja, Krim, ukradena je, ali vratit ćemo je kući, u Ukrajinu“. S ukrajinske i hrvatske strane je održano niz značajnih nastupa u kojima su sudjelovali eksperti, prezentirajući povijesno i sadašnje stanje na ukrajinskom poluotoku koji je okupirala Rusija. U dijalogu su nastali prijedlozi za daljnju suradnju, između ostalog ideja pripreme izdanja pjesništva krimsko tatarske književnosti, izložbu fotografija o narodu što je moguće realizirati u narednoj godini. Presentacija je bila uspješna a veleposlanstvo je predstavilo elektronsko izdanje knjige na svojoj stranici <https://croatia.mfa.gov.ua/.../o-ukrajini/krim-kroz-povijest> što pruža mogućnost za upoznavanje s ovom knjigom.

Uzimajući u obzir zanimanje javnosti za knjigu, promovirana je u Zagrebu pred

znanstvenicima, a inicijator i organizator je prof. Boris Vidović, predsjednik udruge Prostor za međunarodnu suradnju, Kraljevska akademija u Agramu.

Nazočne je pozdravio Nj. E. veleposlanik Ukrajine Vasyl Kyrylych, koji se obratio video porukom iz Sarajeva gdje je prebivao prigodom predaje vjerodajnica kao veleposlanik za Bosnu i Hercegovinu. O knjizi je govorio bivši veleposlanik Hrvatske u Ukrajini i donedavna predsjednik Društva hrvatskih književnika Đuro Vidmarović. On je upoznao nazočne s vlastitim spoznajama stvarnosti na Krimu gdje je boravio kao predstavnik hrvatske diplomacije. Posebno je prikazao stanje krimsko tatarskoga naroda koji je doživio nove represije od strane ruskoga režima, poslije staljinističkog režima 40-ih godina.

Zbornik je predstavio dr. Jevgenij Paščenko. Na početku predstavljanja zasvirao je violinist Orest Shourgot, koncert majstor Zagrebačke filharmonije, profesor Akademije umjetnosti.

dr. sc. prof. Jevgenij Paščenko

KNJIGA O UKRAJINSKOJ GRKOKATOLIČKOJ CRKVI

Prijevodi s ukrajinskog

Izašla je iz tiska knjiga „Ukrajinska grkokatolička crkva“ kao 22. izdanje biblioteke *Ucrainiana Croatica*, koju izdaje udruga Hrvatsko-ukrajinska suradnja pri Katedri za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu. O velikom značaju pojave te crkve u ukrajinskoj sredini govori se u uvodnom tekstu „Ukrajinski put prema Svetoj Stolic“ uz posvetu: „Svjetloj uspomeni na kardinala Franju Kuharića“.

U najvećoj kršćanskoj crkvi na svijetu, Papinskoj bazilici sv. Petra u Vatikanu, nalazi se grob svetog mučenika grkokatolika Jozafata. On je u Rimu jedini ukrajinski svetac Katoličke crkve, kojega je kanonizirala Sveta Stolica i čije relikvije počivaju u glavnoj katoličkoj bazilici. Grkokatolici smatraju njegovu sakralizaciju važnim događajem za cijelu Ukrajinu. Uostalom, ne posjeduje svaki narod jedinstvenu priliku imati svojega sveca u bazilici sv. Petra.

Ukrajinski grkokatolici sudjelovali su u širenju te crkve na hrvatskim tereima gdje je 1611. bila prihvaćena Marčanska unija, nastala prema modelu Brestovske unije. Jedan od njezinih predstavnika, svećenik iz Holma Metodij Terlec'kyj, duhovni nastavnik mladoga Križanića, dolazio je u sjevernu Hrvatsku zbog pitanja Unije u Žumberku, koji će postati najstariji hrvatski dio Križevačke biskupije i matica svih grkokato-

lika na području Hrvatske. Križevačka biskupija, koja također obuhvaća grkokatoličke župe u Bosni i Hercegovini te Sloveniji, u svojoj povijesti i sadašnjosti tijesno je povezana i s ukrajinskom Grkokatoličkom crkvom kao maticom grkokatolicizma u svojoj zemlji. Položaj te ukrajinske crkve u doba komunističkog režima bio je srodan stanju u Hrvatskoj, što potvrđuju progoni crkvenih hijerarha kao što su Alojzije Stepinac, ukrajinski poglavari Andrej Šeptyc'kyj, Josyf Slipyj, ukrajinski svećenici Grkokatoličke crkve u Hrvatskoj. Unatoč proganjanjima crkva je opstala, okupljajući vjernike i nastupajući kao duhovno središte ukrajinske zajednice i svih grkokatolika u Hrvatskoj. Križevačka biskupija ima više od dvadeset tisuća vjernika istočnog obreda. Sastavni njihov dio su grkokatolici Republike Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Slovenije, koji su potomci doseljenika iz Zakarpatske Ukrajine i Galicije. Ukrajinci-Rusini Republike Hrvatske kao sastavni dio hrvatskoga višetetničkog sustava i značajan kontingent duhovnog života na područjima gdje su nastanjeni, svojom djelatnošću pridonose afirmiranju Ukrajine i razvoju odnosa s povijesnom domovinom.

Grkokatolička crkva u Ukrajini, svijetu i u Hrvatskoj važan je dio duhovnog života kršćana, što upućuje na nužnost prikazivanja povijesnog okvira te crkve. Knjiga ne zahtijeva iscrpnost, već pruža

opće stanje povijesnog razvoja s opisima značajnih osoba, zaslužnih za uspostavu Unije i njezino djelovanje. Knjiga donosi prijevode uglavnom ukrajinskih autora, ali započinje i završava prijevodom tekstova Nikole Eterovića koji je bio apostolski nuncij u Ukrajini, gdje je o tom boravku objavio knjige na ukrajinskom jeziku.

Knjiga ima podnaslov „Na počecima europske kršćanske unije“ i predstavlja povijesnu retrospektivu nastanka, teške sudbine u prošlosti, sadašnjeg stanja te crkve. Na temelju prijevoda ukrajinskih autora prikazana su povijesna razdoblja nastanka i razvoja, predočene su istaknute osobitosti – od Brestovske unije, prvih poglavara kao Ipatij Potij, Veljamine Ruts'kyj i nadalje do velikana kao Šeptyc'kyj, Slipyj patrijarh Ljubomyr. To je u Hrvatskoj prva knjiga iz povijesti ukrajinske Grkokatoličke crkve.

Prijeводе su obavili studenti diplomskoga studija ukrajinistike, kao i diplomirani ukrajinisti Katedre za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Priređivanje je nastajalo zahvaljujući predanoj suradnji kolega iz Ukrajine, uglavnom iz Lavova, zbog čega im dugujemo posebnu zahvalnost. Promocija knjige planira se sa smirenjem pandemije, ali može se naručiti putem e maila: yevgpan9@gmail.com

Jevgenij Paščenko, urednik knjige

40 GODINA GRKOKATOLIČKE ŽUPE U SLAVONSKOM BRODU

Nova crkva u Slavonskom Brodu

U nedjelju, 6. prosinca 2020. godine, na blagdan Sv. Nikole, Župa Uzvišenja sv. Križa u Slavonskom Brodu je veoma skromno, zbog pojave koronavirusa (SARS-CoV-2) i bolesti COVID-19, proslavila 40 godina svog postojanja svetom liturgijom u filijalnoj crkvi u Bukovlju. Treba podsjetiti naše čitatelje da se liturgije održavaju u najstarijoj grkokatoličkoj crkvi u Hrvatskoj iz razloga što se u Slavonskom Brodu gradi novi župni stan sa pastoralnom dvoranom i obnavlja postojeća crkva. Iako je župnik o. Aleksandar Hmilj planirao da

će se ova značajna obljetnica, na blagdan Sv. Nikole, održati u obnovljenoj crkvi to se nažalost nije dogodilo jer neki važni radovi nisu dovršeni, tako da se crkvi nije moglo prići. Proslava većih razmjera je ostavljena za neka bolja i sigurnija vremena.

Treba se podsjetiti kako je sve počelo. 1962. godine u Slavonskom Brodu ima oko pedesetak ukrajinskih obitelji, a 1972. već stotinjak. Kako je s vremenom rastao broj vjernika, tako je rasla i potreba za dušobrižništvom. U početku su se većinom Ukrajinci-grkokatolici,

zahvaljujući susretljivosti rimokatoličkih župnika, služili crkvom u Franjevačkom samostanu, crkvom Sv. Stjepana Kralja (danas Gospa Brze Pomoći) te crkvom u župi Sv. Duha. Upravitelj sibirjske župe o. Ivan Barščevski je 1973. odlučio kupiti u Slavonskom Brodu kuću za dušobrižnički centar. Kuća je kupljena sakupljenim sredstvima, pozajmicom i prodajom posjeda obitelji Miškov koji je poklonjen sibirskoj župi. Nakon radova na obnovi kupljene kuće, 6. prosinca 1980. godine, na blagdan Sv. Nikole blagoslovljena je kapelica, a 5. listopada 1984. je dobivena dozvola za gradnju crkve. Nakon godinu dana služena je i prva liturgija u novoizgrađenoj crkvi, i to 15. rujna 1985., na blagdan Uzvišenja svetoga Križa kojem je crkva od onda i posvećena. 2020. godine srušena je stogodišnja župna kuća i počela je izgradnja novog župnog stana s pastoralnom dvoranom te obnova i osuvremenjivanje postojeće crkve. Do završetka radova na novom župnom stanu bogoslužja se održavaju u filijalnoj crkvi u Bukovlju koja je i najstarija ukrajinska grkokatolička crkva u Republici Hrvatskoj.

Nadamo se da će se završetkom izgradnje župnog stana i obnove crkve stvoriti idealni uvjeti za život i uspješan rad ove male ali i sada veoma aktivne župske zajednice na čelu sa svojim župnikom o. Aleksandrom.

Nikola Zastrižni

Stara kuća

Nova kuća

«УКРАЇНЦІ ХОРВАТІЇ – МАТЕРІАЛИ І ДОКУМЕНТИ» - КНИГА ДРУГА

Українська діаспора в Хорватії, як і діаспори в інших країнах на території колишньої Югославії, являє собою надзвичайно цікаве явище, чие вивчення відкриває широкі дослідницькі перспективи та продовжує заохочувати науковців до висвітлення її історичних, мовних та культурних координат. Ця діаспора, географічно розташована між Панонською рівниною та Балканським масивом, стає відомою на теренах України завдяки українським науковцям — від Володимира Гнатюка, що вперше звернув увагу на русинів Бачки наприкінці XIX ст., до Олекси Мишанича, чий проникливість та науковий хист повертають у 60-х роках XX ст. до обігу сам факт існування на мапі Європи русинів-українців Югославії. Утім, протягом XX століття найбільшу частину дослідницької праці, зокрема практичну її частину — збір статистичної інформації, описання діяльності громади, публікування дописів у місцевих періодичних виданнях тощо — виконувала безпосередньо інтелігенція діаспори. Якщо йдеться про громади українців карпатського (середина XVIII-середина XIX ст.) й галицького (кінець XIX-початок XX ст.) переселень — тобто про ту різномірну спільноту, що на сьогодні створює етно-лінгвістичний кістяк цієї подвійної русинсько-української

діаспори — то у період між двома світовими війнами кола відповідної громадської інтелігенції переважно склалися з представників духівництва та з нечисленних активістів — вчителів, лікарів, нотаріусів тощо. А якщо брати до уваги кола нечисленної, але політично активної громади, що сформувалася на теренах Королівства сербів, хорватів і словенців по Першій світовій війні, то складалася вона фактично з міграційної інтелігенції, яка, хоча й спорадично, але залишала про свою діяльність важливу інформацію. На основі цієї інформаційної спадщини сьогодні описано значну частину історії українців Хорватії, і збірка, що її читач тримає в руках, є до цього переконливим доказом.

В Україні доба зацікавленості закордонним українством настає після здобуття країною незалежності. Проводяться перші зустрічі з діаспорянами, конференції й візити, а зокрема — з'являються перші українські публікації щодо закордонного українства. Ці публікації мали здебільшого фактологічний характер і публікувалися у формі довідників, де укладачі наводили перелік закордонних організацій, або надавали стисле описання їхньої діяльності. Кількість науковців, що професійно опрацьовує наведену проблематику, не можна вважати значною, однак дослідження мають ознаки вже не оглядових праць, а відносяться до типу вузькофахових досліджень.

Другий том «Україні Хорватії» є фаховим, актуальним за змістом виданням. Можна зауважити, що очевидним є певне взаємне накладання наукового матеріалу: окремі статті посилаються на тотожні факти, описують ідентичні явища. Це можна трактувати як свідчення того, що рівень дослідження увійшов до фази високої спеціалізації, коли запропоновані матеріали стають плідною цариною для порівняння, уточнення й критичного сприймання пластів інформації. Отже, публікація буде зокрема цікавою для тих читачів, що готові до детального вивчення окремих аспектів життя цієї діаспори.

Українська діаспора Хорватії — як і інші діаспори країн колишньої Югославії — являє собою цікаве явище, оскільки і типологія мігрантів, і доба міграції, і, у певній мірі, умови до яких потрапили переселенці — сприяли збереженню їхньої мовної та культурної ідентичності. Асиміляцію — явище типово для будь-якої меншини — значно призупинили численні чинники: власне, сам факт формування діаспори у період українського відродження в кінці XIX — на початку XX століття заклав підвалини для активності іммігрантів не лише в культурно-освітній, але й у політичній площині.

Важливим завданням дослідника, що стає до вивчення ідентичності українців на теренах колишньої Югославії, є врахування головної специфічності цієї діаспори — її подвійного походження, галицького й карпатського: перше сприяло укоріненню української ідентичності у межах діаспори, друге дозволяє сьогодні умовно визначати цю діаспору найстарішою діаспорою України. Можна навіть казати про «потрійне» походження українців на цих теренах: хоча політичні мігранти міжвоєнного періоду й не стали етно-лінгвістичною базою діаспори, їхня політична активність значно відбилася на процесі формування ідентичності переселенців і галицької, і карпатської хвилі.

На основі частини праць, що увійшли до цієї збірки — зокрема тих, що стосуються міжвоєнного періоду — можна зробити ще один, необхідний на наш погляд висновок. Як діяльність українських мігрантів різних хвиль є пов'язаною зі внутрішньою ситуацією у Королівстві СХС/Югославія та з зовнішньополітичною ситуацією на європейському рівні, так долю хорватських українців, зокрема у рамках XX століття, необхідно вивчати у рамках єдиної, умовно кажучи, пост-югославської української діаспори. Більшість публікацій у цьому збірнику підтверджують необхідність такого підходу.

Олег Румянцев, доктор наук,
доцент у Палермському університеті

KOLONA SJEĆANJA U VUKOVARU

Programu su nazočili veleposlanik Ukrajine u RH Vasilj Kirilič sa suradnicima

Obilježavanje Dana sjećanja na žrtvu Vukovara počelo je prigodnim komemorativnim programom ispred vukovarske bolnice. Zbog epidemiološke situacije upućeni su brojni apeli da se u Vukovar taj dan dođe u što manjem broju, no, ispred bolnice se ipak okupilo nekoliko stotina ljudi. U prigodnom programu koji je ove godine zbog pandemije koronavirusa skraćen na 15-ak minuta sudjelovali su klapa Hrvatske ratne mornarice „Sveti Juraj“ i glumac Darko Milas.

U programu obilježavanja Dana sjećanja na žrtvu Vukovara su bili prisutni predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković, premijer Andrej Plenković, potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, potpredsjednik Vlade za društvene djelatnosti i ljudska prava Boris Milošević, kao i ministri: Mario Banožić, Nataša Tramišak i Josip Aladrović.

Programu su nazočili veleposlanik Ukrajine u RH Vasilj Kirilič sa suradnicima kao i vukovarsko-srijemski župan Božo Galić, te zamjenica vukovarskog gradonačelnika Ivana Mujkić.

Počast žrtvi Vukovara dolaskom je odao i posljednji zapovjednik obrane Vukovara brigadir Branko Borković. U Vukovaru je bio nazočan i Veran Matić, posebni savjetnik srbijskog predsjednika Vučića.

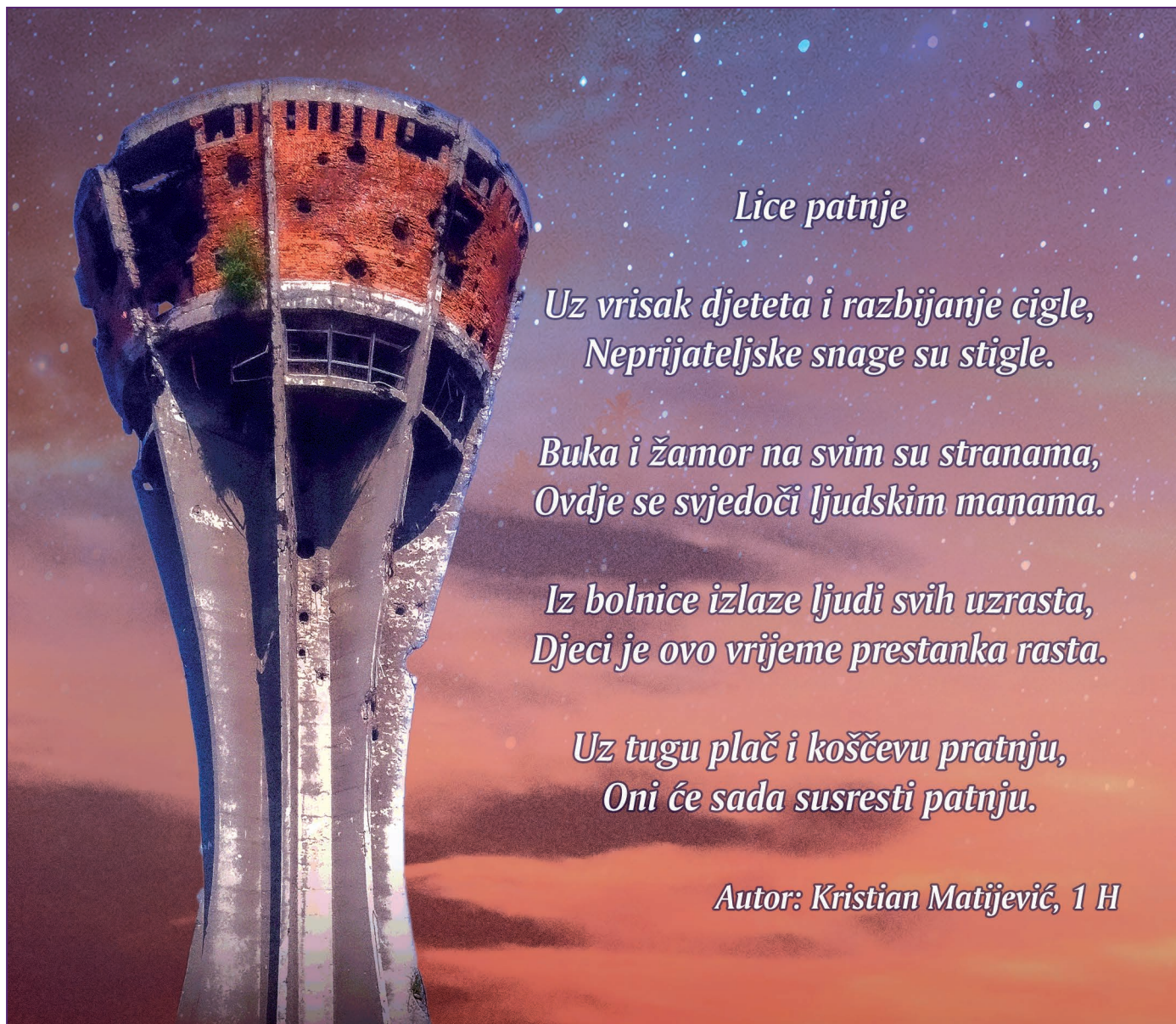
Nakon programa, predvođeni članovima braniteljskih i stradalničkih udruga, sudionici su krenuli gradskim ulicama do 5,5 kilometara udaljenog Memorijalnog groblja žrtava Domovinskog rata gdje su državna i druga izaslanstva položila vijence i zapalila svijeće.

Misu zadušnicu predvodio je vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić. U propovijedi je rekao kako se ni po koju cijenu ne smije manipulirati žrtvama rata, a osobito se ne smije raditi lažna mitologija i ideologija vezana uz njih.

S pijetetom i dubokim poštovanjem svake godine prisjećamo se žrtve Vukovara i Škabrnje, koji simboliziraju stradanja i patnju hrvatskoga naroda i svih žrtava Domovinskog rata. Hrabrost hrvatskih branitelja trajno nas obvezuje da gradimo snažnu Hrvatsku na koju ćemo svi biti ponosni.

Tetjana Ramač

Lice patnje

*Uz vrisak djeteta i razbijanje cigle,
Neprijateljske snage su stigle.*

*Buka i žamor na svim su stranama,
Ovdje se svjedoči ljudskim manama.*

*Iz bolnice izlaze ljudi svih uzrasta,
Djeca je ovo vrijeme prestanka rasta.*

*Uz tugu plač i koščevu pratnju,
Oni će sada susresti patnju.*

Autor: Kristian Matijević, 1 H

Autor pjesme **Kristian Matijević**, rođen 5. siječnja 2006. godine. Živi u Lipiku s roditeljima, djedom, bakom i dvije mačke. Završio je Osnovnu školu Lipik. Tijekom školovanja sudjelovao je u županijskim natjecanjima iz književnosti, povijesti i engleskog jezika.

Dobio je različita priznanja: priznanje Gradske knjižnice Pakrac za NAJčitatelja 2018. godine u kategoriji osnovna škola; 1. nagradu za pjesmu „Moj tata“ prigodom obilježavanja Dana branitelja Lipika i 28. obljetnice oslobođenja grada u prosincu 2019. godine; Nagradu za istraživački rad "Droge: Kako?, Kada?, Zašto?" pod mentorstvom defektologinje Goranke Kufner – sudjelovanje u natječaju „Kreativni i neovisni“ koji je raspisala 2020. godine Požeško-slavonska županija i ZZJZ Požeško-slavonske županije povodom obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti.

Sada pohađa prvi razred Srednje ekonomske i turističke škole Daruvar, smjer: hotelijersko-turistički tehničar.

U slobodno vrijeme Kristian puno čita i planinari s obitelji. Osim hrvatskog jezika, odlično se služi ukrajinskim, engleskim, njemačkim i ruskim jezikom u govoru i pismu, a nešto slabije talijanskim i francuskim jezikom. Aktivni je član PD „Lipa“ Lipik i Udruge ukrajinsko-hrvatskog prijateljstva.

Godine 2014. vojni ataše Ukrajine Petro Bobyr uručio mu je nagradu Nacionalne garde Ukrajine kao najmlađem volonteru.

VISOKA ODLIKOVANJA UKRAJINE – GRAĐANIMA HRVATSKE

Odlukom predsjednika Ukrajine dodijeljene su državne nagrade Ukrajine povodom Međunarodnog dana volontera. Za značajan osobni doprinos razvoju volonterskog pokreta, učinkovitih dobrotvornih i humanističkih aktivnosti nagrađeni su Redom kneginje Oljge Marusja Jurista, članica Ukrajinske zajednice u Hrvatskoj i Nikola Turčić – „Za zasluge“, posthumno.

Što znači Orden kneginje Oljge? U povijesti Ukrajine od srednjovjekovlja do sadašnjosti postoje brojne žene, istaknute rodoljubljem, zalaganjem za boljitak domovine. Kneginja Oljga je legendarna državna vladarica koja se zalagala u korist starokijevske države. Između njenih visokih zasluga je težnja uvođenja kršćanstva u zemlju. Godine 957. Oljga je posjetila Carigrad gdje je zaključila sporazum s bizantskim carem Konstantinom VII. Tamo se preobratila na kršćanstvo. Nakon povratka u Kijev, Oljga je, prema drevnim rus'kim izvorima, počela rušiti poganske hramove. Na sve je načine pokušala učiniti kršćanstvo državnom religijom Kijevske Rus'i, ali nije uspjela. To će ostvariti knez Volodymyr 988. godine. Ukrajinska crkva slavi kneginju Oljgu kao sveticu. Orden kneginje Oljge državna je nagrada Ukrajine za odlikovanje žena za izvanredne zasluge u državnim, gospodarskim, javnim, znanstvenim, obrazovnim, kulturnim, dobrotvornim i drugim područjima javnog djelovanja. Nagrade dobivaju žene iz Ukrajine ali i širom svijeta, iz iseljeničkih zemalja.

Velikom ukrajinskom iseljeničtvu pripadaju Rusini-Ukrajinci Hrvatske. Njihova je povijest od prvih doseljavanja sredinom 18. stoljeća i nadalje, sve do danas, ispunjena burnim događajima kojima je obilježena povijesna sudbina Hrvatske. Također, istaknutim osobitostima kojima pripada i Marusja Jurista. S njenom djelatnošću je neumitno povezana aktivnost ukrajinske zajednice.

Patriotizam je izričita osobina hrvatskih Ukrajinaca. Marusja Jurista je veliki rodoljub, što je uvijek izražavala sudjelovanjem u svim manifestacijama Ukrajinaca Zagreba i šire. Ne možemo zamisliti značajne događaje povezane s Ukrajinom bez njenog sudjelovanja. Uvijek je znala elegantno predložiti ukrajinsku simboliku čak tamo gdje ona nije bila poželjna, mislimo na boje ukrajinske zastave koje je ona uvijek isticala još u doba komunističkog režima.

Velika religioznost je izraz duhovnosti ukrajinske zajednice, koja od vremena doseljavanja svoju vjeru i crkvu drži za jezgro opstanka. Gospođa Jurista je uspjela organizirati crkveno zajedništvo, stvoriti ozračje uzajamnosti okupljanjem u crkvi. Danas je to najstarija forma ukrajinskog druženja, opstala i živi očuvana, za razliku od nekih drugih koji su nastajali i nestali u Zagrebu. Upravo gospođa Marusja je duša tog zajedništva, uspjela je nadahnuti Ukrajince različitih generacija i podrijetla osjećanjem zajedništva i prijateljstva. Uspjela je prenijeti takve osobitosti na mladu generaciju što je vrlo važno, obzirom da drugi to nisu uspjeli, otrgnuvši od sebe ukrajinsku mladež.

Inteligencija, fakultetska naobrazba i osobna kultura su izričite crte njenoga karaktera. Autorica je nekoliko knjiga posvećenih prošlosti hrvatskih Ukrajinaca, njihovim tradicijama. Inicirala je i pripremila brojne izložbe koje su prezentirale povijesnu domovinu i kulturu Ukrajinaca Hrvatske, govorila je o tome u radijskim i televizijskim programima, uz to je uvijek bila skromna. Nije se isticala kao neka središnja ličnost, nije se isticala svojim zaslugama pred drugima. Bila je spontano, nenametljivo prihvaćena kao bliska. To se posebice odnosi na Ukrajince, naročito žene novih generacija (pogrešno to nazivaju nekim valom, što nije točno, već se radi o sveopćem procesu migracije ljudi). Velika je njena zasluga što je prihvatila brojne ukrajinske žene u Zagrebu kao svoje, ne gradeći brane pred njima mitovima o nekim prastarim ognjištima i nikad nije bila opterećena vlastitim kultom ličnosti. Mnoge su žene koje su se našle izvan svoje crkve, u katoličkoj sredini, suočene pitanjem crkve. Marusja Jurista ih je uspjela prihvatiti kao svoje i podijeliti toplinu, zajedništvo crkvenoga druženja u grkokatoličkoj crkvi Zagreba. Njen je rad služenje Ukrajini i zato nastupa kao iskreni volonter, zato je zaslužno dobila priznanje i nagradu Ukrajine.

Širiti istinu o Ukrajini je plemeniti zadatak i to razumiju ljudi u Hrvatskoj. Upravo takav je bio počasni konzul Ukrajine u Republici Hrvatskoj gospodin Turčić Nikola - nagrađen ordenom „Za zasluge“ posthumno. Pamtim ga kao čovjeka široke duše, iskrenog prijatelja Ukrajine. Bio je istinski počasni konzul koji je u Ukrajini

vidio mnogo srodnoga s njegovom domovinom – Hrvatskom. Njegova je kuća uvijek bila širom otvorena za pomoć Ukrajini kojoj je zlobni vanjski agresor nametnuo rat. Gospodin Turčić je pružao svestranu pomoć djeci Ukrajine i zato ostaje u sjećanju kao dobar prijatelj.

Veleposlanstvo Ukrajine u Republici Hrvatskoj je napravilo plemenit čin predstavivši ove ljude visokim nagradama Ukrajine. Oni uobličavaju dostojne zasluge ukrajinske zajednice u Hrvatskoj.

Jevgenij Paščenko,
predsjednik udruge Hrvatsko-ukrajinska suradnja

Orden

Nikola Turčić

Marusja Jurista

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ НАГОРОДИВ ПАНІ МАРУСЮ ЮРИСТУ ОРДЕНОМ КНЯГИНИ ОЛЬГИ

Президент України Володимир Зеленський Указом № 538/2020 «Про відзначення державними нагородами України з нагоди Міжнародного дня волонтера» за вагомий особистий внесок у розвиток волонтерського руху, активну благодійну і гуманістичну діяльність нагородив пані Марусю Юристу орденом княгині Ольги III ступеня.

Ця висока відзнака має ще більше значення з огляду на те, що разом з пані Марусею Юристою лише семеро людей у всьому світі були нагороджені цим орденом.

Пані Маруся - символ українців та українства в Загребі та в усіх Хорватії. Про її самовіддану працю, спрямовану на збереження та поширення української культури, звичаїв, гастрономії, як світської, так і церковної, важко навіть коротко сказати.

Складно перерахувати все те, що зроблено цією особливою людиною. Все своє життя з великою любов'ю в серці пані Маруся несе дух своїх предків, які приїхали на ці терени в пошуках кращого життя, взявши з собою невід'ємний клептик своєї Батьківщини України та велику любов до рідного краю. Цю любов вони передали своїм нащадкам, а у пані Марусі вона лише зростала і зміцнювалася.

Висока нагорода є свідченням того, що великі зусилля та працю пані Марусі цінують і визнають також і на Батьківщині, в Україні, а ми з цієї нагоди можемо лише сказати їй слова нашої великої вдячності і привітати її від щирого серця.

*Представник української меншини міста Загреб
Віктор Філіма*

Маруся Юриста з учнями

ДНІ УКРАЇНИ В СТОЛИЦІ ХОРВАТІЇ

Посольство України в Хорватії спільно з науковцями України і Хорватії заснували Українсько-хорватський академічний форум

21 жовтня 2020 року з ініціативи Посольства та спільно з науковцями України і Хорватії засновано Українсько-хорватський академічний форум (УХАФ) як платформу для наукових дискусій з широкого кола питань українсько-хорватських відносин.

Українську частину УХАФ утворили вчені Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Львівського національного університету імені Івана Франка, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Прикарпатського національного універси-

тету імені Василя Стефаника і Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, хорватську – вчені Загребського та Рієцького університетів.

Під час щорічних весняної та осінньої сесій УХАФ науковці обох країн обговорюватимуть історичні, філологічні, політологічні, культурологічні, етногенетичні українсько-хорватські паралелі.

Планується також видання щорічника «Українсько-хорватські паралелі».

Мета Українсько-хорватського академічного форуму – розкрити генезу українсько-хорватських історико-культурних взаємин.

Заснування УХАФ відбулося в рамках днів України у Загребі, які тривали до 23 жовтня.

Українці в Хорватії – амбасадори країни свого походження та опора для країни проживання

У Загребі Україна звучить і піснею, і словом...

22 жовтня 2020 року в Загребі представлено дослідження про українців у Хорватії - «Українці Хорватії. Матеріали і документи. Книга друга».

Представлення цієї книги відбулося у форматі онлайн із залученням вчених з України – Галини Саган, Валерія Власенка, Оксани Гули, Миколи Нагірного.

«Українці Хорватії» - результат праці голови Українського культурно-просвітнього товариства «Кобзар» Славка Бурди.

Ця книга - мала енциклопедія про українців у Хорватії.

Багатопланова тематичність матеріалів книги, оригінальний підхід до розкриття окремих тем, наукові узагальнення про витоки українства в Хорватії і теперішнє його становище складають сильну сторону цього видання.

Повторюючи думку про те, що українці в Хорватії – амбасадори країни свого походження та опора для країни проживання, думаємо про важливість видання подібної книги хорватською мовою.

Дякуємо натхненникові книги «Українці Хорватії. Матеріали і документи. Книга друга» панові Славкові Бурді та усім, хто долучився до видання цього наукового збірника.

Дні України в Загребі. День третій – то українська пісня й українське слово.

Камерно, бо - COVID-19, але сильно, бо - щиро.

Цього дня до пам'ятника Тарасу Шевченку у Загребі йдуть українці. Хтось зранку, бо поспішає до праці, хтось – в післяобідню пору, повертаючи з місця праці. Але всі йдуть до Шевченка. Йдуть не з обов'язку, а з потреби. І так цілий день Шевченко обійнятий українцями, які стараються виконувати заповіді Кобзаря, зберігаючи сильну віру в те, що

«... на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.»

А відтак прямують до затишної зали, прибраної українськими вишиваними рушниками. У цій залі Україна звучить і піснею, і словом. Її прославляють не лише українці, а й хорвати. Бо Україну і Хорватію об'єднують подібні долі.

Посольство України в Республіці Хорватія

XIX. UKRAJINSKA SMOTRA DJEČJEG STVARALAŠTVA U SLAVONSKOM BRODU

U subotu, 7. studenog 2020. godine, u Svečanoj dvorani Bukovlje, nedaleko Slavonskog Broda i ove godine je održana tradicionalna, XIX. ukrajinska smotra dječjeg stvaralaštva koju je organiziralo Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda, uz pomoć Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske i pod pokroviteljstvom Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, Brodsko-posavske županije i Grada Slavonskog Broda. Organizatori, Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ukrajina“ su imali hrabrosti organizirati ovakav događaj unatoč epidemiji, poštujući sve epidemiološke mjere.

U sklopu Manifestacije nastupile su ukrajinske udruge:

UKPD „Ivan Franko“ iz Vukovara, UKPD „Lesja Ukrajinka“ iz Osijeka, UKPD „Taras Ševčenko“ iz Kaniže i domaćini, UKPD „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda. Na početku programa, sudionike su pozdravili predsjednik Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske Vlado Karešin i članica Savjeta za nacionalne manjine Marija Semenjuk Simeunović.

Voditeljica programa je bila prof. Oksana Martinjuk iz Osijeka.

Unatoč velikim poremećajima u radu udruga ovogodišnja manifestacija je pokazala da pojedine udruge i dalje uporno rade i pripremaju svoje programe za nastupe kojih je, nažalost, sve manje. U ovim promijenjenim uvjetima kada treba

izbjegavati bliske kontakte, umjesto dosadašnjeg načina predstavljanja, kada su izvođeni atraktivni ukrajinski plesovi sa velikim brojem plesača prešlo se na solo pjevanje i recitacije koje također oduševljavaju nazočnu publiku jer do izražaja dolaze individualne sposobnosti izvođača, scenski nastup i bogatstvo narodnih nošnji u kojima nastupaju.

Nakon programa svi sudionici su bili na večeri, bez zabave i prevelikog zadržavanja u zatvorenom prostoru i nakon toga otputovali svojim domovima uz nadu da će se situacija sa koronavirusom (SARS-CoV-2) i bolesti COVID-19 bitno popraviti i da će svoja postignuća moći pokazati pred većim brojem gledatelja.

Nikola Zastrižni

УЧАСТЬ СЛАВКА БУРДИ В РАДИО ПЕРЕДАЧІ "МУЛЬТИКУЛЬТУРА" РАДИО ЗАГРЕБ

На запрошення редактора та журналіста 1-ї програми Хорватського радіо Загреб пані Жельки Мандіч, пан Славко Бурда, голова УКПТ "Кобзар" Загреб, був у суботу, 5 грудня 2020 року, гостем у радіо-передачі "Мультикультура".

У своєму 10-хвилинному виступі п. Славко розповів про причини та наслідки Голодомору 1932-1933 років в Україні. Він підкреслив, що кожної четвертої суботи листопада вшановується пам'ять мільйонів жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні, коли мільйони українців померли від штучного голоду. Це був злочин проти українського селянства як класу та злочин проти української нації, скоєний тоталітарним комуністичним режимом Радянського Союзу.

У Хорватії щороку українська діаспора приєднується до України та українців у всьому світі, вшановуючи пам'ять жертв, але одночасно засуджуючи цей найстрашніший злочин в історії України.

З моменту здобуття Україною незалежності Голодомор був засуджений парламентами 15 країн та Ватикану як геноцид проти українського народу. Багато країн, та деякі європейські організації засудили Голодомор як

злочин проти людства. Важливим елементом визнання Голодомору геноцидом проти українського народу є визнання його на міжнародному рівні міжнародними організаціями, таких як Рада Європи, Європейський парламент, ОБСЄ, Рада з прав людини ООН, ООН та інші. Генеральна конференція ЮНЕСКО одноголосно прийняла Резолюцію "Вшанування пам'яті жертв Голодомору в Україні". Європейський парламент також дав свою кваліфікацію щодо засудження Голодомору Резолюцією про важливість європейської пам'яті для майбутнього Європи, згадавши Резолюцію від 23 жовтня 2008 року про вшанування Голодомору, штучного голоду в Україні. В рамках своєї діяльності Україна виступає за встановлення історичної правди та пам'ять міжнародною спільнотою про мільйони українців, які були знищені сталінським режимом.

Цього року українці Хорватії надіслали інформативну брошуру про Голодомор та запрошення до парламенту Хорватії повернути та повторно включити до порядку денного хорватського парламенту питання засудження та визнання Голодомору 1932-1933 років геноцидом проти українського народу.

Славко Бурда

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У хорватській школі «Антун Матія Релькович» Бебріна та початкових школах у селах Шумече і Канижа учні українського походження вивчають свою материнську мову. Буває дітям нелегко залишитися після шостого уроку ще дві шкільні години, щоб вивчати рідну мову, коли однолітки йдуть додому. Тому вчителям, які викладають вибірковий предмет, обов'язково потрібно приміняти інноваційні підходи до вивчення предмету та цікаві технології в процесі навчання з урахуванням збереження традицій.

Саме на уроках рідної мови важливу роль відіграють заняття з елементами гри, створення мистецьких та інших креативних робіт, власних та спільних проєктів. Вчителі намагаються проводити колоритні та цікаві уроки, щоб зацікавити дітей у вивченні рідної мови. Особливо перед святами, вивчаючи традиції, учні люблять створювати різні предмети своїми руками.

Так, на уроках української мови у Канижі і Шумечу були проведені цікаві заняття, на яких учні виготовляли різдвяні та новорічні подарунки, відкритки для своїх батьків, дідусів, бабусь і друзів, вивчаючи назви виготовлених предметів. Разом з тим, учні вивчали традиції святкування Різдва в Україні та порівнювали з хорватськими традиціями. Не обійшлося

без улюблених колядок! Учні з великим задоволенням повторили українські колядки, які кожного року в цю пору дітям дарують святково-казковий настрій.

Оксана Мартинюк

PREDSTAVNIK UKRAJINSKE NACIONALNE MANJINE BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE I NJEGOV ZAMJENIK ŠKOLARCIMA ULJEPŠALI BLAGDAN SVETOG NIKOLE PRIGODNIM POKLONIMA

Jedan od najljepših zimskih blagdana djeca iščekuju s nestrpljenjem, radošću i znatiželjom. Bez sumnje, to je blagdan Svetog Nikole. Za ovaj blagdan učenici pripremaju recitacije, pjesme i igrokaze.

Ove godine zbog pandemije koronavirusa nisu bile organizirane školske priredbe ali učenici su u svojim učionicama ipak obilježili ovaj čudesan blagdan.

Učenici koji pohađaju nastavu Ukrajinskog jezika i kulture u Šumeću i Kaniži naučili su ukrajinske pjesme, nacrtali svetog Nikolu, napravili zimske razglednice i zanimljive božićne poklone.

U ovoj školskoj godini u OŠ „Antun Matija Reljković“ Bebrina nastavu Ukrajinskog jezika i kulture pohađa 21 učenik. Nažalost, zbog pandemije učenici starije grupe (od 5. do 8. razreda) nastavu materinskog jezika odrađuju online dok učenici razredne nastave (od 1. do 4. razreda) imaju mogućnost uživo pratiti nastavu. Stoga, ove godine sveti Nikola je posjetio u školi samo učenike razredne nastave, a za njegov dolazak pobrinuo se predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Brodsko-posavske županije Nikola Zastrižni i njegov zamjenik Vlado Karešin koji su osigurali i prekrasne poklone za djecu.

Oksana Martinjuk

U OSIJEKU ODRŽANA BOŽIČNA RADIONICA

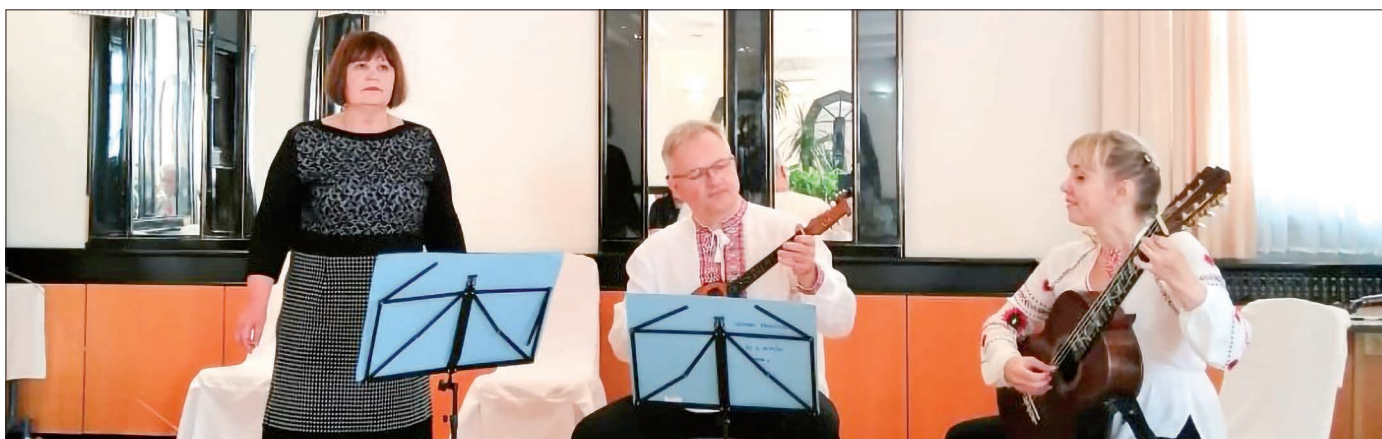
Članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Lesja Ukrajinka“ Osijek u okrilju svoje udruge svake godine organiziraju raznovrsne radionice. Povo-dom nadolazećih blagdana voditeljica sekcije rukotvorina prof. Oksana Sturko i ove godine je pripremila kreativnu radionicu, ali zbog pandemije COVIDA-19 radionicu je održala u posebnim uvjetima sa pridržavanjem epidemioloških mjera.

Materijal za izradu božićnog patuljka i osvijetljene kućice je voditeljica pripremila sama kod kuće, također je pripremila video prezentaciju postupka rada i prikazala uz pomoć videoprojeksijske.

Sturko je detaljno objasnila i pokazala kako izraditi lijepog patuljka i kućicu te podijelila materijal polaznicima sekcije kako bih mogli sve napraviti sami kod kuće.

Svake godine na ovakvim radionicama u Osijeku članovi UKPD „Lesja Ukrajinka“ su se okupljali, provodeći vrijeme zajedno u smijehu i druženju, izrađujući neponovljive ukrase. Ove godine je bilo održano kratko edukativno predavanje sa uputama dok su kreativni dijelovi i završetci uradaka bili odrađeni u krugu obitelji.

Olesja Martinjuk

ТРОЇСТА МУЗИКА

Тріо УКПТ «Кобзар» Загреб

Цими днями виповниться рік, як музичну секцію Українського культурно-просвітнього товариства "Кобзар" Загреб очолює професор Вікторія Куликовська з України. Вона виступає, а також навчає членів української громади і любителів української музики та пісні.

Цього року, незважаючи на неспри-

ятливі умови через пандемію вірусу корони, мистецькі виступи УКПТ «Кобзар» були успішно проведені на високому музичному рівні в Рієці, Осієку та Загребі.

Тріо так званої потрійної музики Анжелка Цацовіч (вокал), Ведран Бркановіч (скрипка та хорватська тамбура) та Вікторія Куликовська (гітара) за короткий час підготували

низку українських народних композицій. Своїми якісними виступами вони радують публіку та завойовують симпатії. Глядачі нагороджують виступи тріо бурхливими оплесками і вигуками "браво". Бажаємо їм багато нових успіхів. Як голова товариства, висловлюю їм велику вдячність та пошану з бажанням нових успіхів у майбутньому.

Славко Бурда

U OSIJEKU OBILJEŽEN BLAGDAN SVETOG NIKOLE

U nedjelju, 6. prosinca 2020. godine u kapeli sestara Reda sv. Bazilija Velikog u Osijeku, nakon svete mise vlč. Ljubomir Sturko je obavijestio djecu koja svake nedjelje zajedno sa roditeljima dolaze na svete mise o dolasku Svetog Nikole u njihovu kapelu. Nakon nekoliko minuta začuo se zvuk zvončića i u

kapeli se pojavio Sveti Nikola koji je čestitao djeci na redovitim dolascima u crkvu. Djeca su rado recitirala pjesme o svetom Nikoli na ukrajinskom jeziku, a posebne vještine u recitiranju pokazali su najmlađi članovi obitelji Žagar.

Svetog Nikolu djeca najčešće povezuju s darovima, poznaju ga kao zaštitnika

djece koji dobrodušno daruje dobru i siromašnu djecu. Svetog Nikolu znaju i kao zaštitnika mornara te svih putnika.

Običaj štovanja svetog Nikole u Hrvatskoj i Ukrajini seže u daleku prošlost a nove generacije se jako trude poštivati i čuvati stare tradicije a tradicija darivanja širi među ljudima ljubav i dobrotu.

Olesja Martinjuk

У ВУКОВАРІ ДІТЯМ ОРГАНІЗУВАЛИ СВЯТО МИКОЛАЯ

Кожного року, шостого грудня українці в місті Вуковар урочисто святкують свято Миколая. Святий Миколай за свою добродійну любов і щедре милосердя вічно живе в серцях людей. Для всіх він став символом щирої любові до ближнього. Традиція проведення цього чудового свята в Україні та і в цілому світі сягає в давнину і її кропітливо зберігають члени Вуковарського українського товариства, які з великою пошаною відносяться до звичаїв свого народу.

Найбільше люблять і шанують Миколая - доброго покровителя та мудрого наставника - діти. Для них він почесний охоронець, саме йому вони довіряють свої таємниці, для нього вивчають напам'ять вірші, пісні,

молитви. Стараються цілий рік бути чемними, старанними, слухатися батьків, вчителів, щоби в кінці року отримати від Миколая подарунки.

З нетерпінням діти його чекали і цього року і готувалися до свята. Наймолодші виготовляли з додаткового матеріалу чарівні чобітки - незмінний атрибут цього свята, а старші вивчали вірші, старовинні та сучасні пісні про доброго святого.

Свято Миколая дає важливий урок: бути щирими, ввічливими, трудолюбивими, чуйними, любити ближнього. Любов Святого Миколая символічно оживає в дні його святкування по цілому світі, коли він обдаровує дітей подарунками.

Тетяна Рамач

U LIPOVLJANIMA OVE GODINE NA POSEBAN NAČIN OBILJEŽEN DAN SVETOG NIKOLE

Sveti Nikola, između ostaloga i zaštitnik djece, iako je to iz zdravstvenih razloga onemogućeno, obilježava se i ove godine. Zbog nemogućnosti okupljanja i prikladnog programa, članovi Kulturno-prosvjetnog društva Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani zamolili su Svetog Nikolu da on 6. prosinca 2020. godine pojedinačno obiđe svu djecu, pripadnike plesne skupine Društva i polaznike nastave ukrajinskog jezika po Modelu C pri Osnovnoj školi Josipa Kozarca u Lipovljanima.

Sveti Nikola je uručio djeci prikladne poklone za sjećanje na ovaj lijep dan i zahvalu za njihovo dosadašnje zalaganje u prikazu ukrajinskih plesova i izučavanju ukrajinskog jezika i kulture, te ih na taj način potakao na očuvanje materinskog ukrajinskog jezika i nacionalnih običaja koji njeguju u ovoj sredini.

Ivan Semenjuk

BLAGDAN SVETOG NIKOLE U SLAVONSKOM BRODU

Sveti Nikola jedan je od najomiljenijih kršćanskih svetaca. Zazivaju ga pomorci, putnici, trgovci, zatvorenici, žene nerotkinje i djevojke koje žele naći dobrog muža... čak i kradljivci. Osobito djeca radosno iščekuju njegov dolazak 6. prosinca i stavljaju u prozor očišćene čizmice ili cipele kako bi ih sv. Nikola napunio darovima. Nikola je pravi ekumenski svetac, štuju ga Istok i Zapad. Na Istoku je proživio svoj životni vijek, a na Zapadu, u Bariju (Italija), časte se njegovi posmrtni ostaci. Istočna crkva, osim nekoliko njegovih spomendana tijekom godine, posvećuje mu i jedan dan u tjednu – četvrtak, kad se sv. Nikola posebno spominje u liturgijskim molitvama. U našim se krajevima sv. Nikola slavi i časti od davnina, a tradicionalno obilježavanje ovoga blagdana u Ukrajinskom kulturno-prosvjetnom društvu „Ukrajina“ iz Slavonskog Broda nije izostalo ni ove godine. Premda smanjenog obima no prethodnih godina, pridržavajući se svih propisanih mjera vezanih za javna okupljanja i poduzimanja pojačanih mjera u suzbijanju i sprječavanju koronavirusa i bolesti COVID-19, u subotu, 5. prosinca 2020. godine u Radničkom domu, gdje ovo društvo-udruga ima svoje sjedište, sv. Nikola je darivao nekoliko najmlađih članova darovima koje je osiguralo, kao i svake godine, Ukrajinsko kulturno prosvjetno društvo „Ukrajina“.

Nakon primljenih darova od sv. Nikole uslijedilo je fotografiranje za uspomenu i sjećanje na ovogodišnje obilježavanje koje je bilo puno drugačije i neobičnije nego prethodnih godina kada je bilo puno djece koja su najčešće, nakon primanja darova mogla i pokazati što su naučili tijekom godine. Međutim, to ove godine nažalost nisu mogli učiniti zbog čega su bili tužni. Nadamo se da ćemo sljedećeg sv. Nikolu dočekati u normalnim okolnostima i da će na darivanju biti puno djece.

Nikola Zastrižni

SVETI NIKOLA U KANIŽI

Početkom prosinca Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Taras Ševčenko“ Kaniža ima običaj razveseliti djecu koja tijekom godine aktivno surađuju u radu Udruge. Njihov trud se nagrađuje dolaskom svetog Nikole. Sukladno novim uvjetima zbog epidemiološke situacije, 5. prosinca sastali su se članovi Predsjedništva Udruge pa su se dogovorili da će poklone podijeliti tajnica Udruge, noseći pakete po kućama, zbog sigurnosti. Tako se 6. prosinca 2020. godine tajnica UKPD „Taras Ševčenko“ uputila prema domovima svojih mlađih članova i uručila im poklone za doprinos očuvanju tradicija svojih predaka.

Mirjana Has

ПЕРЕДРІЗДВЯНІ ЗУСТРІЧІ В РІЄЦІ

Тематичний вечір «Адвентські зустрічі» УКПТ «Дніпро» Рієка провело в два етапи, відповідно до рекомендацій Штабу цивільного захисту Республіки Хорватії щодо нових правил громадських зібрань, 4 та 6 грудня. Бо ж кількість присутніх на заході тепер обмежена, а Різдвяні вечори українського товариства в Рієці заслужили велику популярність, тому залі Трсатської бібліотеки, де вони зазвичай відбуваються, в минулі роки заповнювався швидко. До уваги членів товариства було запропоновано невеликий різдвяний концерт. Як поетично і дуже влучно зауважила голова Ольга Камінська, співаки тепер – цілители наших душ. Бо що ж, як не пісня в майстерному виконанні митця дасть нам крила радості і сподівання на кращі часи. Концертну програму відкрила Ольга Камінська відомою композицією Каччини «Аве Марія». Сергій Кисельов виконав різдвяну пісню «Хай сніжить».

Хвилю щирих оплесків викликав уже відомий дует Ольги Камінської та Сергія Кисельова та українська народна пісня у їхньому виконанні «Ніч яка місячна». Гарно прозвучав на вечорі і оркестр товариства «Оберіг» у складі: Валерія Ващенко, Сергій Росул, Тетяна Скляренко та Віктор Камінський. Музиканти Рієчкого оперного театру майстерно виконали попури відомих різдвяних мелодій: Тиха ніч, Радуйтеся, Божі люди та В цю пору року. Приємним сюрпризом для учасників вечора стали доречні на день католицького Св. Миколая подарунки та вазонки з обов'язковою Різдвяною зіркою. Ось так, навіть, в не зовсім радісний час Адвенту, можна влаштувати собі невеликий святковий захід, за що всі щиро вдячні організаторам та керівникам товариства «Дніпро» Рієка Ользі та Віктору Камінським.

Після концерту було презентовано відеокліп «Традиційні українські колядки і щедрівки», який підготував Віктор Камінський.

Марта Мартинчич

ADVENTSKI SUSRETI U RIJECI

Українсько культурно-prosvjetno društvo „Dnjipro“ – Rijeka i u ovim teškim vremenima pandemije nije prestalo sa svojim aktivnostima. Organizirane su manifestacije u okvirima dozvoljenog, kako bi se članovi mogli naći u užem krugu, komunicirati, osjetiti dašak one čarobne atmosfere Adventa koja obično vlada u dane prosinca.

Tematska večer "Adventski susreti" održana je u dva navrata, u skladu s preporukama Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske o novim pravilima organiziranja javnih skupova, 4. i 6. prosinca. Broj ljudi koji mogu prisustvovati događaju sada je ograničen a „Božićne večeri“ ukrajinskog Društva u Rijeci postale su vrlo popularne, tako da se dvorana trsatske čitaonice, u kojoj se obično održavaju posljednjih godina, brzo popunila. Članovima je bio predstavljen mali „Božićni koncert“. Kao što je predsjednica UKPD „Dnjipro“ Olga Kaminska vrlo emotivno naglasila, pjevači su sada pravi iscjelitelji naših duša: „Jer, što će nam dati krila radosti i nadu u bolja vremena ako ne pjesma koju majstorski izvede umjetnik?“

Koncertni program otvorila je Olga Kaminska poznatom kompozicijom „Ave Maria“ (Caccini). Sergej Kiselev izveo je božićnu pjesmu Julesa Steina „Let it snow“. Potom je Olga Kaminska nastupila s pjesmom „Elize“ iz mjuzikla F. Loewe „My Fair Lady“. Veliki aplauz dobili su već dobro poznati duet Olga Kaminska i Sergej Kiselev za ukrajinsku narodnu pjesmu "Mjesec na nebu". Dobro je zvučao i orkestar društva „Oberih“ u sastavu: Valeriya Vashshenko, Tetyana Sklyarenko, Sergiya Rosul i Viktor Kaminsky. Sudi-onici programa vješto su izveli potpuri poznatih božićnih melodija: „Tiha noć“, „U sve vrijeme godišta“, „Radujte se narodi“. Ugodno iznenađenje za sudionike večeri bili su prigodni pokloni i lončanice božićnih zvijezda na katolički blagdan sv. Nikole. Svi su se zahvalili organizatorima i čelnicima društva "Dnjipro" Olgi i Viktoru Kaminsky. Nakon koncerta bio je prezentiran videoklip "Ukrajinski koljadke i ščedrivke".

Marta Martinčić

